

RUSIJOS DŪMOS DEPUTATŲ PAREIŠKIMAI PRIBLOŠKĖ DIPLOMATUS

Vilnius/Maskva, birželio 18 d. (ELTA). Rusijos Dūmos politikų pasisakymai NTV televizijos laidoje dėl Molotovo-Ribentropo pakto ir ginčytinos Lietuvos teritorijos buvo netikėti tiek mūsų šalies diplomatom, tiek politikams.

Pirmadienį laidoje dalyvavę Dūmos tarptautinių reikalų komiteto pirmininkas Dmitrijus Rogozinas, Komunistų frakcijos atstovas Anatolijus Čekojevas ir frakcijos "Regiony Rosiji" frakcijos atstovas Viktoras Alksnis pareiškė savo nuomones, kaip priversti Lietuvą atsižvelgti į Karaliaučiaus problemą, Lietuvai įstojus į Europos Sąjungą.

Kai kurių deputatų teigimu, Rusijai užginčijus Molotovo-Ribentropo pakto teisėtumą, tuo pačiu būtų pripažintas neteisėtu ir susitarimas dėl Vilniaus krašto grąžinimo Lietuvai. Anot Rusijos politikų, tuomet iškiltų teritorinis klausimas tarp Lietuvos ir Lenkijos. Į klausimą, ar tai nėra dviejų valstybių supriešinimas, laidoje buvo atsakyta, kad tai jau nebe Rusijos problema.

"Mums tai buvo netikėta. Mes ieškome informacijos. Tačiau vienareikšmiškai tai galima vertinti kaip didėjančią spaudimą Lenkijai ir Lietuvai", - pripažino Eltai Lietuvos ambasados antrasis sekretorius Vilijus Samuila.

Diplomato teigimu, laidoje nebuvo slepiama, jog teritorinis klausimas siejamas su Karaliaučiaus problema.

Kaip informuoja ITAR-TASS-ELTA, trečiadienį Valstybės Dūma plenariniame posėdyje svarstys pareiškimo projektą "dėl Karaliaučiaus srities padėties, susijusios su Europos Sąjungos plėtra". Tokį sprendimą antradienį priėmė Valstybės Dūmos taryba, o žurnalistams pranešė Dūmos tarptautinių reikalų komiteto pirmininkas D. Rogozinas.

Jis teigė, kad pokalbis šiuo klausimu turėtų būti labai rimtas, o pats pareiškimo projektas yra labai griežtas. D.Rogozinas patikslino, kad diskusijoje dalyvaus RF užsienio reikalų ministerijos vadovybės atstovai, taip pat

Karaliaučiaus srities gubernatorius Vladimiras Jegorovas.

Komiteto pirmininkas pareiškė, kad Dūma ketina daryti smarkų spaudimą tranzito iš Karaliaučiaus srities ir atgal klausimu. Pasak jo, tranzito laisvės klausimas "nėra diskusijos su Europos Sąjunga objektas". D.Rogozinas patikino, jog deputatai "atmes visus mėginimus spręsti šį klausimą kaip techninį", kadangi jis yra tik politinio pobūdžio.

"Jeigu ES priima sprendimą plėstis, mes neprieštaraujame, bet nereikia plėstis siaurinant Rusiją", - pridūrė jis.

Anot komiteto pirmininko, Valstybės Dūma siūlo užfiksuoti politinę poziciją, kuri bus Rusijos URM ir kitų struktūrų veiksmų pagrindas derybose su ES. "Kompromisų, susijusių su RF piliečių, vykstančių į Karaliaučiaus sritį arba atgal, kompostiravimu ar plombavimu, nebus, tai tiesiog žemina RF piliečių orumą, tai pasikėsinimas į pagrindines konstitucines Rusijos piliečių laisves", - pareiškė D.Rogozinas.

Atnaujinta Tolminkiemio bažnyčia, kurioje Kristijonas Donelaitis klebonavo (1714-1780). Bažnyčios kriptoje perlaidoti klasiko palaikai. Lietuvų draugijos pirm. N. Kitkauskas prašė Lietuvos Vyriausybę skirti pinigų remontui, bet nesulaukė. Po prez. V.Adamkaus apsilankymo, Tolminkiemį aplankė ir Karaliaučiaus gubernatorius N. Gorbenka ir paskyrė atnaujinimui beveik milijoną rublių.

Telšių vyskupas J. Boruta, SJ, kun. A. Gauronskas, kuris šventė savo kunigystės 30 metų sukaktį, kiti kunigai ir maždaug du tūkstančiai tikinčiųjų dalyvavo Karaliaučiuje vyskupo šv. Mišių aukoje.

VALSTYBĖS DŪMAI RŪPI KARALIAUČIUS, KURIS NIEKADA NEPRIKLAUSĖ RUSIJAI

Maskva, birželio 19 d. (ITAR-TASS-ELTA). Vals-tybės Dūmos deputatai pareiškė esą labai susirūpinę dėl Karaliaučiaus srities situacijos - artimiausioje ateityje šis regionas gali būti izoliuotas nuo kitos Rusijos teritorijos dėl Europos Sąjungos plėtos.

Vieningai priimtame pareiškime "Dėl Karaliaučiaus srities situacijos, susijusios su Europos Sąjungos plėtra" jie kreipiasi į Rusijos prezidentą,

prašydami įpareigoti Rusijos vyriausybę ir Užsienio reikalų ministeriją "toliau laikytis derybose su ES Karaliaučiaus srities gyvybinės veiklos užtikrinimo klausimais griežtos, bekompromisės pozicijos, kuri neleistų pažeisti konstitucinės Rusijos piliečių laisvo judėjimo po visą Rusijos Federacijos teritoriją teisės". Įstatymų leidėjai taip pat ragina ES šalių parlamentus, Europos Tarybos Parlamentinę Asamblėją, Lenkijos ir Lietuvos Seimus sprendžiant šią problemą "vadovautis supratimu, kad dėl ES plėtos Europos žemėlapyje neturi atsirasti naujų skiriamųjų linijų, kliudančių stiprinti Rusijos Federacijos ir Europos Sąjungos strateginę partnerystę". Pareiškime apgailestaujama, kad "ES šalys kol kas nepriitaria" Rusijos pasiūlymui užtikrinti bevizį važiavimą jos piliečiams ir laisvą krovinių gabenimą tarp Karaliaučiaus srities ir kitos šalies teritorijos dalies. "Deputatai remia principinę prezidento Vladimiro Putino poziciją šiais klausimais", - sakoma dokumente. Jų nuomone, 2002 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Karaliaučiaus ir gegužės 16 d. VFR Bundestago rezoliucijos rodo, kad "ES valstybės vis dar nekonstruktyviai žiūri į šių problemų sprendimą".

ES valdininkų samprotavimai, jog bevizis Rusijos piliečių važiavimas per Lietuvos ir Lenkijos teritoriją pavojingas todėl, kad iš Rusijos į ES valstybių teritoriją gali patekti nelegalių migrantų ir kriminali-

nių elementų, "yra nepagrįsti ir užgaulūs", teigia Dūmos deputatai. "Susidaro įspūdis, kad ES laikosi kryptingos linijos sudaryti sąlygas, kurios leistų atplėšti Karaliaučiaus sritį nuo Rusijos Federacijos", - sakoma pareiškime. Rusijos URM ketina siekti, kad Karaliaučiaus srities gyventojams būtų įvestas bevizis režimas, ir kad ES atšauktų griežtas Šengeno taisyklės pareiškė užs. reikalų min. pavaduotojas Jevgenijus Gusarovas. Jis pareiškė esąs už Rusijos, ES, Lietuvos ir Lenkijos derybas šiuo klausimu.

Tranzito į Karaliaučiaus sritį per Lietuvos ir Lenkijos teritoriją problemos gali būti sprendžiamos keliais etapais, pareiškė Valstybės Dūmos tarptautinių reikalų komiteto pirm. Dmitrijus Rogozinas. Pažymėjęs, kad "besąlygiškai Rusijos piliečių teisei laisvai keliauti po savo šalies teritoriją gresia pavojus", deputatas vis dėlto pareiškė viltį, jog "šiandien dar anksti dejuoti, kad konfliktas yra neišsprendžiamas". Problema gali būti išspręsta keliais etapais. Lenkijos ir Lietuvos prisijungimas prie ES nereiškia automatiško jų prisijungimo prie Šengeno susitarimų - tai įmanoma ne anksčiau kaip po 5-6 metų. Šiuo pereinamuoju laikotarpiu Lenkija ir Lietuva išsaugos nacionalinį sienų kirtimo reguliavimo režimą, vadinasi, bus galima pratęsti dabartinį bevizio tranzito režimą laikinomis sąlygomis arba įvesti pakeistą šio režimo variantą, pažymėjo D.Rogozinas.

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

■ SUTARTIS DĖL HOLOKAUSTO IR GENOCIDO ŠVIETIMO PROGRAMOS

Vilnius. Birželio 19 d. Vilniuje baigė darbą šeštasis Tarptautinės komisijos nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti posėdis.

Komisijos posėdžiuose buvo nagrinėjami mokslininkų atlikti tyrimai ir formuluojamos galutinės išvados.

Paskutiniąją posėdžio dieną Komisija pasirašė susitarimą su Lietuvos švietimo ir mokslo ministerija dėl holokausto ir genocido švietimo programos vykdymo.

Tai, pasak Komisijos narių, analogų Lietuvoje neturinti programa, pagal kurią turėtų būti įdiegta vieninga švietimo apie totalitarinius režimus mokymo metodika visose Lietuvos švietimo įstaigose, mobilizuotos šalies švietimo įstaigų pajėgos šviesti jaunimą apie nacių ir sovietinio okupacinių režimų pasekmes visuomenės plėtrai, demokratijai ir jos vertybėms. Ši programa taip pat skirta šviesti mokinius apie radikalių ideologijų ir režimų pavojų.

Skirtingai nei daugelyje Vakarų valstybių, Lietuvoje pradedama holokausto ir genocido švietimo programa apima ne tik nacių, bet sovietų okupacinių režimų nusikaltimų analizavimą.

■ SEIMO NARĖ - Į VILNIAUS MERES

Seimo narė konservatorė Irena Degutienė po naujų savivaldybių tarybų rinkimų pretenduos užimti Vilniaus mero postą.

Tai paaiškėjo laimėjus jai Vilniaus konservatorių partijos skyriuose vykusius pirminius rinkimus. “Jeigu konservatoriai laimės savivaldybių rinkimus ar bus galimybė formuoti jiems valdančiąją koaliciją, tai I.Degutienė taps naująja Vilniaus miesto mere”, - spaudos konferencijoje sakė Seimo konservatorių frakcijos seniūnas Andrius Kubilius, praneša ELTA.

Vilniaus mero pirminiuose rinkimuose dalyvavo trys konservatorių kandidatai: Seimo narė Irena Degutienė, Vilniaus Gedimino technikos universiteto dekanas, Vilniaus savivaldybės valdybos narys Algirdas Čiučelis bei Pedagoginio universiteto docentas Alfredas Kazlauskas. Pasak A.Kubiliaus, rinkimai vyko įtemptoje demokratinėje kovoje. Nugalėtos pavidė paaiškėjo tik po antrojo rinkimų turo, kuriame dalyvavo I.Degutienė ir A.Čiučelis.

Pasak A.Kubiliaus, I.Degutienė yra aiškiai deklaravusi, kad ji dirbs tik vienoje vietoje - arba Seime, arba Savivaldybėje.

Šiuo metu taip pat vyksta ir konservatorių partijos kandidatų į Kauno bei Klaipėdos merus vidaus rinkimų kampanija. Konservatorių pirminiai rinkimai į Kauno miesto lyderius įvyks birželio 30 dieną. Klaipėdoje tokie rinkimai numatyti liepos 6 dieną.

Konservatoriai anksčiau jau buvo surengę pirminius partijos kandidato į Prezidentus rinkimus. Juos laimėjo sieksiantis Prezidento posto Andrius Kubilius.

■ LIETUVIAI GYVENA SUSISPAUDĘ ANKŠTUOSE BUTUOSE

Nors dauguma lietuvių turi nuosavą butą ar namą, tačiau gyvena labiau susispaudę nei Europos Sąjungos ar kaimyninėse valstybėse.

Skurdo būklės Lietuvoje 2001 metų pranešime pateikti duomenys liudija, kaip praneša ELTA, jog daugiau nei keturios iš penkių šeimų turi privačios nuosavybės būstą - privačiam butų fondui priklauso maždaug 97 proc. viso gyvenamojo ploto. Tai reiškia, jog pagal būsto nuosavybę Lietuva lenkia Europos Sąjungos vidurkį - 15 ES šalių nuosavus būstus turi apie 60 proc. gyventojų.

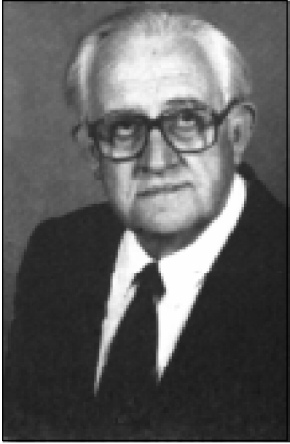
Tačiau pagal būsto patogumus ir kambarių skaičių vis dar egzistuoja milžiniškas atsilikimas. Pavyzdžiui, ES valstybėse tik apie 5 proc. šeimų neturi vonios arba dušo, tualetų, karšto vandens. Lietuvoje be karšto vandens ir tualetų gyvena apie 37 proc. šeimų.

Mūsų šalyje vienam žmogui vidutiniškai tenka 0.95 kambario - Europos Sąjungoje vienam žmogui tenka 1.89 kambario. Artimiausia Lietuvai yra Graikija, tačiau ir jos lygiui pasiekti reikėtų kambarių skaičių padidinti 1.4 karto - tai yra reikėtų pastatyti beveik pusantro karto daugiau gyvenamojo ploto, negu jo yra šiuo metu. Tuo tarpu Nyderlanduose vienam žmogui vidutiniškai tenka - 2.61, Jungtinėje Karalystėje - 2.19, Belgijoje - 2.12 kambario.

Pateikusieji duomenis apie būstą pabrėžia, jog statistiškai neapskaičiuota, kiek žmonių gyvena lūšnose, kanalizacijos šuliniuose, rūsiuose, sąvartynuose, sodo nameliuose ir pan., - taigi tikrosios padėties šie duomenys neatspindi.

Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

Algirdas Pužauskas

Afganistano istorikai tvirtina, kad politinis šalies gyvenimas buvo tvarkomas didžiųjų suvažiavimų, vadinamų “loya jirga”. Birželio 10 kaip tik tokia taryba suvažiavo į sostinę Kabula, kur pademonstravo, kad demokratiškai tvarkytis nėra lengva, ypač kai kalbėti pasirengę suvažiavo šimtai delegatų. Pirmas nelengvas uždavinys, pilnas kalbų, kaltinimų, įžeidinėjimų, buvo išrinkti suvažiavimo pirmininką. Juo buvo pasiūlytas Ismail Quasim Yar. Jis vadovavo komisijai, kuri šią nepaprastą tarybą sukvietė į sunkų ir svarbų darbą išrinkti Afganistano vadovą, sudaryti naują vyriausybę. Tas pirmininko rinkimas užtruko 17 valandų. Pirmininku tapo paštūnų kilmės veikėjas Azizulla Wasefi. Pirmąjį oficialų darbotvarkės balsą gavo buvęs Afganistano karalius, 87 metų Mohammad Zaher Shah. Kai kurie delegatai jį iškilmingai vadino valstybės seneliu. Karalius

DIDŽIOJI AFGANŲ TARYBA

neblogą vardą, nors irgi priklauso paštūnų genčiai. Lai kino vyriausybės vadovo pareigas Karzai eina nuo pernai gruodžio 20 d. duotos priesaikos. Premjeras savo kabineto svarbias vietas paskyrė šiaurinės sąjungos politikams tadžikams: gynybos, vidaus reikalų ir užsienio reikalų ministrams, kurie iki šiol veikė su buvusiu prezidentu Rabbani.

Afganistano didžiosios tarybos suvažiavime dalyvauja šalia regionuose išrinktų delegatų dar 50 paskirtų tarybos suvažiavimą organizavusios komisijos. Dar 450 vietų buvo palikta akademikams, profesionalams, išeiviams, moterims. Su teise balsuoti dalyvauja tarybos komisijos 21 narys ir 32 laikinosios vyriausybės nariai. Organizatoriai skelbė prieš suvažiavimą, kad į milžinišką palapinę, kurią padovanojo Vokietijos vyriausybė, pastatytą Kabul sporto stadione ir vėsinamą karštomis dienomis, nebus įleidžiami ginkluoti vyrai, tačiau pasirodė, kad dalyvaujančių tarpe yra daug ginkluotų, kurie jau turėjo nemažai susistumdymų su salės saugumo personalu.

Šis suvažiavimas numato išrinkti vyriausią valstybės administratorių iki birželio 22 dienos. Išrinktasis sudarys pagrindinę valstybės grupę, kuri suplanuos naują konsti-

tuciją. Laisvi ir demokratiški balsavimai (nors diena dar nenustatyta) turės įvykti iki birželio mėnesio 2003 m. Tada prasidės naujas Afganistano gyvenimas. Užsienio reporteriai, suvažiavę stebėti šio svarbaus Afganistano suvažiavimo, praneša apie nepaprastai karštą orą. Užsienio šalių kareiviai, atvykę kovoti Afganistane su pasauliniais teroristais, teturi vieną priešą - nepaprastą karštį, rašo Patrick Quinn iš *Associated Press*. Temperatūra siekia 122 laipsnius. Didžiulėje salėje nėra neutralių. Kiekviena gentis gina savo interesus: paštūnai, hazarai, tadžikai ir kiti. Kiekviena grupė turi ir savo rėmėjus užsienyje. Yra ir religinių skirtumų, tikinčiųjų mažumą sudaro islamo šijitai, kuriuos smarkiai persekiojo kitų sektų kovotojai. Yra viena įtakinga grupuotė, kuri nenkenčia Amerikos, nežiūrint jos teikiamos ekonominės ir karinės paramos. Nežiūrint įvairių sunkumų optimistai laukia, kad “loya Jirga” Afganistane atliks svarbius vienybės ir susiklausymo darbus ir šalis išgirs savo senyvą buvusį karalių, kuris atidaryme pareiškė, kad “su Dievo valia po 29 egzilės metų aš vėl esu savo tėvynėje su savo tauta ir mano vienas troškimas-atnešti taiką, vienybę bei gerovę šiai sušaldytai žemei”.

Buvęs Afganistano karalius Mohammad Zahir spaudos konferencijoje pareiškė, kad jis nesiekia jokios pozicijos krašto valdyme. Kairėje - naujai išrinktasis prezidentu Hamid Karzai, dešinėje - užsienio reikalų laikinasis ministras Abdullah.

AF/P

Keliais sakiniais

• **Prezidentas G.W. Bush** pakvietė į savo sudaromą Tėvynės apsaugos departamentą 16 žmonių, pasižymėjusių mokslininkų, biznierių, visuomenininkų. Prez. pareiškė, kad taryba bus dar plečiama. Iki šiol didžiausi vyriausybės departamentai buvo gynybos, veteranų reikalų, išdo, tei-

singumo ir žemės ūkio. Kongrese pripažįstama kad naujas departamentas atneš visokių painiavų tarp įvairių komitetų ir jų vadovų.

• **Egipto** prezidentas Hosni Mubarak buvo JAV prezidento svečias Vašingtone ir Camp David. Jis pareiškė spaudai, (Nukelta į 3 p.)

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX. (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119-0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: EDITORIAL BOARD

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$40.00, first class - \$63. Single copy - 75 cents. Air mail overseas - \$115.00.

Prenumerata metams - \$40.00, pusei metų - \$25.00, pirma klase - \$63. Oro paštu į užsienį metams - \$115.00. Atskiro numerio kaina - 75 centų. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

PATRIOTIZMAS

Ne kartą skaitėme Lietuvos spaudoje, kad patriotizmas yra jau atgyventas dalykas. Tad šį kartą mums rūpi pasiaiškinti patriotizmo prasmę. Visose kalbose kiekviena tauta turi tėvynės, lotyniškai *patria*, supratimą.

Patriotizmas - savosios tautos meilė. Prigimta žmogui mylėti savo tautą dėl to, kad esame savosios tautos vaikai, kaip esame ir savo gimdytojų vaikai. Tautą formuoja sava kalba, gyvenimo būdas, papročiai, tradicijos. Besimokydami pirmųjų gimtosios kalbos žodžių, atsiveriame tautos dvasiniam pasauliui. Nuo liaudies išminties pasakose ligi problemų filosofų ir rašytojų veikaluose, nuo vaikystės ir paauglystės mokykloje ligi pasaulėžiūrinių organizacijų ir kitų sambūrių, nuo kasdieninio gyvenimo papročių ligi tautos istorijos tradicijų, visa tai mus brandina, kuo išaugame.

Meilė įsižiebia savaime, nes mylima tai, kas sava. Ir savoji tauta mylima dėl to, kad ji yra sava, o ne dėl to, kad ji pasižymi tuo ar kuo tai kitu. Tautos meilės nepajėgia sunaikinti nė tai, kas tautoje yra tamsu, negera. Tumas Vaižgantas išpažino savo meilę Lietuvai: “vyžota, lopyta mano Lietuvėlė, bet mano”. Meilė apgaubia visa, kas sava ir mylint vyžotą Lietuvėlę, bet siekiama, kad joje nebūtų vyžų. Patriotizmas iš esmės yra priešingas konservatyvizmui, kuris pasitenkina praeities garbinimu. Būdamas meile, patriotizmas savo prigimtimi yra pažangių nusiteikimų - jis visad žiūri į ateitį, kuri būtų šviesesnė, geresnė. Kiekvienoj tautoj pasitaiko žaizdų, smūgių, kurie degina gėda. Patriotizmas gi yra ne vieno momento atgimimas, bet visų dienų dalykas, ne tik šventinis entuziazmas. Tikras patriotizmas įpareigoja žmogų ne tik paskiriems žygiams, bet ir asmeniniam gyvenimui tokiu būdu, kad jis vestų tautą ton aukštumon, kurioje tikras patriotas ją nori matyti. Privalu savo tautą dorai mylėti.

Tautai jos narių patriotizmas yra pagrindinės svarbos, nes tauta remiasi atskirų narių tautine sąmone. Savosios tautos pažinimas įsižiebia meile, kuri tautinę sąmonę paverčia gyva jėga. Patriotizmas tuo būdu tautą sulydo į moralinę bendruomenę. Tauta išlieka tik patriotizmo gaivinama. Bet jokiais priverstiniais argumentais negalima priversti mylėti savo tautą. Meilė visada prasideda vidiniu pergyvenimu. Tad aišku, kodėl patriotiniame auklėjime negalima pasitenkinti moralizavimu, jog savo tautą reikia mylėti. Patriotinis auklėjimas remiasi plačiu ir giliu tautiniu auklėjimu - vaiko ugdymu į tautą, jos kalbą, būdą, kultūrą, istoriją. Tas, kuris laukia įrodomas, kodėl jis privalo mylėti savo tautą, niekada nebus patriotas. Kiekviena prievolė remiasi vertybe, o kas tos vertybės neįaučia, to nė pareigos įrodymas neduos vaisių.

Tik tautų įvairumas įgalina žmogų išsiskleisti visu savo turtingumu. Žmonijos vienybė prasmingai gali būti siekiama ne neigiant tautas, o bendradarbiaujant. Bet įvairiais internacionalizmo pavidalais besireiškęs kosmopolitizmas savo esmėje yra moralinio genocido ideologija. Juk neatsitiktinai visi pavergėjai visada stengėsi pavergtose tautose skiepyti kosmopolitines nuotaikas, rašė prof. S. Šalkauskis “Tautybė, patriotizmas ir lietuvių tautos pašaukimas”, kurio žodžiai nuostabiai tinka ir mūsų laikams.

S. Tūbėnas

1941 M. BIRŽELIO SUKILIMAS

Tai garbingiausios dienos lietuvių tautos istorijoje

Tos trys dienos nuplovė tą gėdą, kuria nepasipriešinimas Lietuvos vardą sutepė. Skaitant **paskutinį posėdį**, kuriame yra aprašytos tos lemiamos Lietuvos nepriklausomybės valandos, parodo visišką pasimetimą ir nesutarimą. Prezidentas Antanas Smetona, kuris buvo vyriausias ginkluotų pajėgų vadas, pasirodė, mažiausiai žinantis apie Lietuvos kariuomenės parengimo stovį. Kai prezidentas pasisakė už pasipriešinimą, tai posėdyje dalyvavę generolai, išskyrus vieną, pasisakė priešingai. Jų argumentas buvo ne tai, kad kariuomenė būtų blogai ginkluota, bet kad kariuomenė yra neparengta.

Įdomu, kieno pareiga buvo, kad kariuomenė būtų parengta? Kadangi tuo metu buvau kariuomenėje, tai manau, kad šiek tiek žinojau ir mačiau, apie tariamą pasirengimą. Kas liečia kariuomenės apginklavimą, tai pagal krašto dydį ir ekonominį pajėgumą, kariuomenė buvo užtenkamai gerai ginkluota, bet jeigu kariuomenė nebuvo su tais ginklais supažindinta, tai beveik jokios naudos nėra, jeigu tie ginklai sandėliuose gulėjo. Silpniausia krašto gynimo grandis - generalinis štabas. Tai labai aiškiai visi galėjo pastebėti, kurie akis turėjo. Kai Rusija pradėjo Lenkiją pulti, tai buvo rugsėjo 18d. ir Lietuva savo sienų apsaugai paskelbė dalinę mobilizaciją,

kuri parodė, kad Lietuva mobilizacinio plano visai neturėjo! Tokį įspūdį ne tik aš susidariau, bet beveik visi, kurie akis ir ausis turėjo!

Jau po karo, gyvenant Vokietijoje, teko skaityti vieno vokiečių Generalinio štabo, žvalgybos skyriaus karininko užrašus. “Vokietija, besirengdama karui, norėjo žinoti - kaip karui prasidėjus laikysis Lenkijos kaimynės ir tos Europos dalies kitos valstybės. Pirmiausia, jų dėmesys buvo nukreiptas sužinojimui, kokie yra tų valstybių mobilizaciniai planai. Rašė, kad turėjo kopijas Latvijos ir Estijos mobilizacinių planų, bet negalėjo prieiti prie Lietuvos planų. Po visokių bandymų priėjo išvados, kad Lietuva greičiausiai iš vis tokių planų neturi! Kaip pasirodė, tas jų spendimas buvo teisingas!

Jau gyvenant Amerikoje, Čikagoje, teko artimai pažinti ir apie mobilizaciją išsikalbėti su vienu asmeniu, kuris anais laikais gana artimus ryšius su valdančiąja partija ir jos vadovaujančiais žmonėmis turėjo. Kai jam savo įspūdžius apie mobilizaciją papasakojau, tai jis pradėjo ir apie savo įspūdžius kalbėti. Jo nuomone, generalinis štabas buvo užkluptas visai netikėtai ir mobilizacinių aiškių planų neturėjo.

Jis pats, kaip atsargos vyr. leitenantas, turėjo organizuoti kuopą, gal porą kilometrų už

Juozas Žygas

Garliavos. Tais laikais, autobusų susisiekimas dar nebuvo išplėstas. Į nuošalesnes vietas autobusai gal tik vieną sykį į dieną tevažiavo. Tai viską pergalvojęs, nutarė, kad pėsčiomis bus patikimiau, tai taip į tą jo paskirties dvarą ir nupėdavo. Rado jau keletą karininkų ir kareivių. Turėjo kulkosvaidžių kuopą organizuoti. Čia ir pasirodė, kad mobilizacija buvo vedama neapgalvotai ir be plano, nes buvo pristatyta 3-jų skirtingų tipų kulkosvaidžiai, kuriems reikėjo ir skirtingų 3-jų rūšių amunicijos. O aprūpinimui 3-mis skirtingomis amunicijomis jau reikėjo darniai veikiančio mobilizacinio štabo, kurio, deja, tais laikais Lietuva neturėjo!

Į jo pasakojimus įsiterpė to dvaro savininkas A. Žilinskas, buvęs teisingumo ministras. Jo bėdos dar didesnės. Pirmąją mobilizacijos dieną buvo pašaukti dvaro darbininkai. Sekančią dieną reikėjo pristatyti arklius, o dar už poros dienų pristatyti vežimus į gana tolimą vietovę. O pristatymui nebebuvo nei žmonių, nei arklių! Atrodo, kad vyko sąmoningas sabotžas!

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

Atkelta iš 2 p.

Keliais sakiniais

kad sunku tikėtis nuolaidų vien tik iš palestiniečių. Jo manymu Palestinos valdybos nuostatos laukia reformų. Reikėtų keisti ir Izraelio nelankstumą siekiant taikos.

• **JAV** karo lėktuvus nukrito Afganistane, trys amerikiečiai žuvo, dar septyni sužeisti. Oro nelaimėse Afganistane jau žuvo 18 JAV karių.

• **Jungtinių Tautų** maisto agentūros įspėjo pasaulį, kad Pietų Afrikoje šešiose valstybėse apie 13 milijonų žmonių jau kenčia maisto krizę. Pasaulio Maisto programai jau dabar reikia apie 400 mil. dol., pasakė maisto programos direktorius. Žmonės jau badauja Zimbabvėj, Zambijoje, Malawi, Lesotho, Swaziland, Mozambiqu.

• **Birželio 13 d.** Afganistano didžioji taryba slaptu balsavimu išrinko vyriausybės galva ligšiolinį vadovą Hamid Karzai. Balsavime dalyvavo

1,650 delegatų. Iš jų 44 metų amžiaus Karzai gavo 1,295 balsus. Moteris delegatė, Pasaulio Maisto agentūros veikėja Jungtinėse Tautose gavo 171 balsą. Dar 89 balsus pasidalino kiti kandidatai, o 20 balsų pripažinti negaliojančiais dėl padarytų klaidų. Balsavimus stebėjo Jungtinių Tautų atstovas Lakhdar Brahimi. Balsavimo laimėtoją pasveikino specialus JAV prezidento G.W. Bush pasiuntinys Zalmay Khalilzad. Jungtinių Tautų atstovas pareiškė po rinkimų, kad “Afganistanas turi prezidentą, kurį žmonės išsirinko tokiu būdu, kuris jiems patinka. Esame pusiaukelėje, pasidžiaugę JT atstovas. Savo džiaugsmą išreiškė ir JAV Valstybės departamentas.

• **Valstybės** sekr. Colin Powell, išvykdamas į Kanadą, į aštuonių pramonės valstybių pasitarimą, turėjo pasikalbėjimą su arabų laikraščio, lei-

džiamo Londone, atstovais. Jis pabrėžė, kad JAV prezidentas Bush nėra visiškai patenkintas Izraelio kariuomenės žygiais Palestinos vadovybei skirtuose Izraelio žemės plotuose. Jis savo abejones išreiškęs ir Izraelio premjerui, kai tas lankėsi Amerikoje. Amerika laikosi pažiūros, kad palestiniečiai turi turėti šokią tokią viltį, kad jiems bus leista steigti savo valstybę, pasakė sekretorius Powell.

• **JAV** gynybos sekretorius Rumsfeld aplankęs Pakistaną ir Indiją, išreiškė pažiūrą, kad krizę sukėlusiam Kašmire gyvai veikia al Qaida veikėjai, kurie registruoja ir treniruoja, bei išlaiko arabų atsiųstus kovotojus, kurie persikelia į Pakistano kalnus ir ten bando tęsti savo teroristinę veiklą. Indijoje sekretorių pristatė aukšti Indijos vyriausybės nariai. Jie net pasiūlė panaudoti (Nukelta į 4 p.)

Se. George Voinovich su žmona Janet aplankė karius iš Ohio valstijos, kurie atlieka tarnybą Kosove.

OLANDAI PASISAKO KARALIAUČIAUS KLAUSIMU

Briuselis, birželio 19 d. (ELTA). Olandijos Vyriausybės siūlomas planas galbūt padės pašalinti Rusijos ir Europos Sąjungos nesutarimus vizų Karaliaučiaus gyventojams klausimu, mano Briuselio diplomatai. Paskelbtose ES užsienio reikalų ministrų pasitarimo išvadose teužsimenama, kad abi šalys toliau ieškos “patenkinamo sprendimo”. Tuo tarpu olandų siūlymas galbūt patenkintų abi puses, praneša ELTA, remdamasi “European Report 2002”.

Anot ES pareigūnų, olandai siūlo leisti Lietuvos ir Lenkijos pasienio postams išduoti tranzito vizas kelionėms tarp Karaliaučiaus ir likusios Rusijos dalies. Pagal galiojančias Šengeno susitarimo dėl bevizio režimo nuostatas, tokia tvarka yra taikoma tik esant išimtinėms “humanitarinėms” aplinkybėms. Europos Komisijos pareigūnai “keistais” vadina Rusijos prezidento Vladimiro Putino po Rusijos ir ES viršūnių susitikimo pasakytus žodžius,

kad Karaliaučiaus gyventojams tranzito klausimas yra humanitarinis klausimas. Norint realizuoti Olandijos pasiūlymą, reiktų “pritempti” Šengeno taisykles, tačiau Komisija sutinkanti išsiginčyti šio siūlymo esmę. Pasak Komisijos pareigūnų, per gegužės 29 dieną įvykusį aukščiausio lygio susitikimą V.Putinas “trenkė kumščiu į stalą” reikalaujamas, kad, Lietuvai 2004 metais įstojus į ES, Rusijai būtų sukurtas bevizio tranzito koridorius Lietuvos teritorija.

Karaliaučiu nuo likusios Rusijos teritorijos skiria Lietuva ir Lenkija. Abiem valstybėms, kaip tikimasi, 2004 metais įstojus į ES, į Karaliaučių ir iš jo vykstantiems Rusijos piliečiams reiktų vizų. ES laikosi nuostatos, kad pagal Šengeno sutartį rusams reikės vizos norint kirsti ES teritoriją. Olandijos pasiūlymas, anot Komisijos, galbūt galėtų laikinai išspręsti problemą, kol Lietuva ir Lenkija, tikriausiai per dvejus metus po įstojimo į ES,

įsilies ir į Šengeno bevizio judėjimo erdvę. Vizų išdavimo pasienio postuose modelis galbūt tiktų rusams, nes panašiai jie siūlo spręsti automobilių tranzito klausimą. Anot Maskvos pasiūlymo, Rusijos vairuotojams turėtų būti išduodami specialūs dokumentai, leidžiantys ribotą laiką važiuoti per Lietuvą tam tikrais keliais.

ES pareigūnai pažymi, kad Rusijai tai yra daugiau principo, o ne praktinis klausimas. Briuselio šaltinių teigimu, Maskva “paprasčiausiai nenori, kad ES spręstų, ar rusai galės Rusijos teritorija keliauti iš taško A į tašką B”. Pagal tai, Rusijos valdžios institucijoms “nerūpi, kad rusams reikės prie sienos laukti tris paras. Jiems jau reikia laukti”.

Rusijos pareigūnai sutinka, kad principas yra svarbiausias. Anot jų, įvedus vizų režimą, visa kontrolė pereitų į vizas išduodančių institucijų rankas, o tranzito koridorius būtų reglamentuojamas pagal tarptautinės teisės normas.

ESTIJOS SEIMAS VĖL PASMERKĖ SOVIETŲ OKUPACIJĄ

Antanas Dundzila

Gera žinia, nors ir ne iš Lietuvos: birželio 18 d., Estijos Seimas (estiškai: “Riigikogu”) priėmė nutarimą, smerkiantį Sovietų Sąjungos vykdytą Estijos okupaciją ir ryšium su ja padarytus nusikaltimus. Nutarimas priimtas beveik vienbalsiai, balsuojant visiems seimo nariams: 74 - už, 1 - prieš. Apie tai pranešė Vasingtone okupacijos metu gyvenusi estų visuomenininkė Mari-Ann Kellam, nepriklausomybę atstiečiusioje Estijoje vienu metu buvusi viceministre. Čia naudojames neoficialiu nutarimo teksto vertimu į anglų kalbą.

Įžangoje konstatuojama, kad Estijos okupacijos vyko trimis periodais: 1941-vokiečių ir 1944-vėl sovietų. Okupacijų metu daugiau kaip penktadalis Estijos gyventojų nukentėjo (“repressed”) ir buvo okupantų priversti palikti savo kraštą. Minint nuo sovietų ir vokiečių nukentėjusius, teigiama:

- Tarptautinėj plotmėj Vokietijos nacionalsocialistinės valdžios nusikaltimai buvo pasmerkti, tačiau Sovietų Sąjungos komunistinio režimo nusikaltimai pasmerkti nebuvo;

- 1940 birželio 16-17d. Sovietų Sąjunga įvykdė agresijos aktą prieš Estijos Respubliką. Toliau išvardinti įvairūs, šiam įvykiui reikšmingi susitarimai.

- Sovietų Sąjungos komunistų okupacija sunaikino Estijos konstitucinę tvarką, istaigas ir piliečių sąjungas bei organizacijas;

- Agresijos išdavoje Sovietų Sąjungos okupacinė valdžia Estijoje vykdė genocidą, nusikaltimus prieš žmoniškumą ir kitus, išvardintus nusikalstamus veiksmus; paminėta kolonizacija, kurios tikslas buvo sunaikinti estų tautą.

Toliau Seimas pabrėžia, kad atsakomybė už nusikaltimus prieš žmoniškumą bei karo nusikaltimus priklauso Sovietų Sąjungos ir Estijos komunistų partijoms. Šiuo pareiškimu nesakoma, kad tai buvo bendras partijos narių ir darbuotojų nusikaltimas; teigiama, kad individualią atsakomybę apibrėžia asmeniniai veiksmai, saistomi etikos dėsniu. Individualų dalyvavimą genocide, nusikaltimų prieš žmoniskumą, bei karo nusikaltimų veiksmuose sprendžia teismai.

Nusikaltimams prieš žmoniškumą negalima taikyti senaties dėsniu. Pavojus nėra praėjęs, kad tokie nusikaltimai nebesikartos. Kraštutinių ideologijų režimai ir toliau grąsins pasaulio taikai bei žmonių gerovei tol, kol nusikalstami veiksmai nebus išskelti viešumon ir pasmerkti.

Dabar kelios pastabės... Reikia manyti, kad šis pasmerkimas priimtas Estijos 1940 m. okupacijos sukakties proga. Šiuo metu žinome, kad Seimo labirintuose jis buvo svarstomas ir redaguojamas net nuo 2000 metų.

Imant dėmesin mums puikiai žinomą “gerų kaimynų” užsienio politiką ir beveik nuolatini Rusijos bumbėjimą dėl Estijoje gyvenačio rusų kolonistų didelio nuošimčio (negalima juk sakyti “mažumos”, kai jų beveik pusė visų gyventojų...), tai vistik drąsus, reikšmingas pareiškimas. Priešingybė palyginime- kaip gaila, kad šiuo metu Lietuvos Seimas kaip tik galvoja atšaukti ankstyvesnį savo nutarimą dėl sovietų padarytos žalos Lietuvos žmonėms. Prieš dvejus metus Vilniuje vyko visuomeniniais pagrindais suorganizuotas komunizmo įvertinimo kongresas - tribunolas, bet jis estų seimo (konstitucinio, visų gyventojų rinkto organo!) nutarimui neprilygsta. Pvz., į kongreso atidarymą Vilniuje prezidentas Adamkus neatvyko, o pasitenkino, tiesa, gražiu, bet labai “nekalto” laišku. Geriausiu atveju galima manyti, kad vilniškis kongresas gal įtaigojo Estijos seimą apie dabar priimtą nutarimą pradėti galvoti. Estų nutarimas neturi įstatyminės galios, jam nereikia prezidento parašo. Tai yra faktą konstatuojanti rezoliucija, panašiai, kaip JAV vykdomosios valdžios nesaistanti “Sense of Congress Resolution”. Turint daugiau duomenų bei oficialų tekstą, šį Riigikogu nutarimą bus galima komentuoto vėliau. Šiuo metu reikia džiaugtis tuo, ką laikome rankose, privalu estus sveikinti. Lietuvos vyriausybei taip pat daryti būtų, turbūt, neparanku, na ir ne “pavėjui”- ypač prieš artėjančius savivaldybių bei prezidento rinkimus (ir kitus reikšminius). Tačiau, manau, estus ar Estijos valdžią sveikins, PL Bendruomenė, LB-ė JAV, ALT’a .

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

Atkelta iš 3 p.

Keliais sakiniiais

doti prieš tuos kovotojus jungtinius Pakistano ir Indijos kariuomenių patrulius. Pakistano priešlėktuvinė gynyba sunaikino iš Indijos atskridusį be igulos šnipinėjimo lėktuvą, kuris nukrito ir sudužo netoli Lahore miesto, Pakistane.

- **Filipinų** prezidentė birželio 12 d. dalyvavo nedideliam Lamitan mieste Nepriklausomybės šventės minėjime, kur pati išskėlė Filipinų valstybinę vėliavą. Buvo minimas Filipinų išsivadavimas iš 377 metų Ispanijos jungo, kuris baigėsi prieš 104 metus. Ta proga prezidentė pabrėžė, kad dabar Filipinams tenka kovoti su kai kuriuose salelėse veikiančiais islamo teroristais, kurie irgi bus nugalėti.

- **Po JAV** Valstybės sekretoriaus pavaduotojo Armitage ir gynybos sekr. Rumsfeld pastangų Indijoje ir Pakistane, Indija nutarė atnaujinti su Pakistanu diplomatinius ryšius ir paskirti naują ambasadorių.

- **Albanijoje** netikėtai mirė po širdies smūgio JAV ambasadorius Joseph Lemprecht, 55 metų. Jis buvo ambasadoriumi nuo 1999 rugsėjo 9 d.

- **Palestiniečių** vadovas Arafat paskelbė, kad jis planuoja už šešių mėnesių praveisti savo organizacijoje naujus balsavimus, ypač seimo ir saugumo departamentuose.

- **Amerikos** Valstybių Organizacija savo suvažiavime nutarė vienbalsiai paremti demokratinį režimą Venezueloje,

nors tos šalies viduje buvo kilęs sąmokslas pašalinti demokratiškai išrinktą prez. Hugo Chavez.

- **Izraelyje**, Golano aukštumų pieno ūkyje pasirodė pirmi karvių pamišimo ženklai. Ši galvijų liga palietė daugybę galvijų Anglijoje. Izraelio žemės ūkio ministerija įsakė tikrinti karves ir sunaikinti sergančias. Uždrausta maistui naudoti galvijų organus, nes šia liga užsikrečia ir žmonės.

- **Kanadoje** penkeriais metais kalėjimo nubaustas amerikietis, privertęs 1971 metais skristi keleivinį lėktuvą į Kubą. Jam sekėsi daug metų išvengti bausmės, o jį sugavus buvo leista pasirinkti, kur kelti. Jis pasirinko Kanadą.

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima pirmadieniais 9:30-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis dr. Giedrė Kumpikas, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: LithNY@AOL.com arba amberwings@mac.com

SEIME PRIIMTA KONSTITUCIJOS 119-OJO STRAIPSNIO PATAISA

Vilnius, birželio 20 d. (ELTA). Seime priimta ilgai svarstyta Konstitucijos 119-ojo straipsnio pataisa. Ji leidžia Lietuvos pilietybės neturintiems nuolatiniams šalies gyventojams dalyvauti savivaldybių tarybų rinkimuose ir prailginanti savivaldybių tarybų kadencijas nuo trejų iki ketverių metų. Teisę dalyvauti savivaldos rinkimuose nuolat gyvenantys Lietuvoje užsienio piliečiai turėtų įgauti 2006 metais, praneša ELTA.

Antrajame balsavime už Konstitucijos pataisą dalyvavo 105 parlamentarai, prieš - 14, susilaikė 4 Seimo nariai. Konstitucijos pataisa laikoma priimta, kai už tą patį pataisos tekstą dviejų balsavimų metu, tarp kurių daroma ne mažesnė kaip trijų mėnesių pertrauka, balsuoja ne mažiau kaip 94 Seimo nariai iš 141.

Pirmasis balsavimas dėl Konstitucijos 119-ojo straipsnio pataisos Seime buvo surengtas sausio 25 d. Tuomet už ją balsavo 108 parlamentarai, prieš buvo 2 ir 1 susilaikė.

Artėjant antrajam balsavimui Seime užvirė diskusijos ir abejonės dėl jos turinio, įsigaliojimo terminų. Liberalams - didžiausiai opozicinei Seimo frakcijai pavyko įtikinti valdančiąją parlamentą daugumą pritarti kompromisui siūlymui leisti užsienio šalių piliečiams dalyvauti savivaldybių tarybų rinkimuose ne iškart, o tik atėjus antriems nuo kadencijos prailginimo savivaldybių tarybų rinkimams, numatomiems 2006 metais.

Liberalų nuomone, tai leistų geriau pasiręgti rinkimams visoms valstybės institucijoms. Ši nuostata įtvirtinta priimtame konstituciniame įstatyme dėl Konstitucijos pataisos taikymo tvarkos. “Liberalai, pasisakydami už modernios ir atviros valstybės modelį, yra įsitikinę, kad Lietuvos gyventojai, neturintys pilietybės, bet turintys nuosavybę, turi ir teisę dalyvauti savivaldos, arba komunaliniuose rinkimuose” sakė Liberalų frakcijos seniūnas E. Masiulis. Anot jo, integracija į ES ir teisės aktų priėmimas turi būti kokybiški ir solidūs, todėl ir buvo atkreiptas valdančios daugumos dėmesys, jog nereikia skubėti įgyvendinti visų Konstitucijos pataisos nuostatų.

Liberalai taip pat palankiai vertina prailgintą vieneriais metais savivaldybių tarybų kadenciją ir mano, jog ši pataisa sustiprins savivaldą, suteiks daugiau galimybių miestų ir rajonų vadovams nuosekliai vykdyti ilgalaikius darbus.

“Vietinė valdžia dar labiau sustiprės, kai savivaldybių gyventojams bus suteikta teisė tiesiogiai rinkti merus. Deja, dabartinė Seimo dauguma neskuba pritarti šiam liberalų siūlymui jo svarstymą nukeldama į rudenį”, - apgailestavo frakcijos seniūnas. Krikščionis demokratas Petras Gražulis diskusijose Seime piktinosi valdančiosios daugumos ir liberalų pasiektu kompromisu dėl 119-ojo Konstitucijos straipsnio pataisos. Anot jo, tai esąs ne kompromisas, o sandoris, apie kurį kalbama Seimo kuluaruose. Jis pasiektas, parlamentaro teigimu, esą socialdemokratams pažadėjus paramą liberalui Vilniaus miesto merui.

“Lietuvoje daugiau kaip po 10 metų gyvena žmonės, piktybiškai nepriimdami pilietybės, savotiškai protestuodami, kad Lietuva tapo nepriklausoma”, sakė P. Gražulis, piktindamasis, kad tokiems asmenims bus suteikta teisė dalyvauti rinkimuose.

Liberalas G. Steponavičius pasiūlė žvelgti į tokius asmenis ne kaip į perėjūnus, o kaimynus. Anot jo, daugelis Europos valstybių yra pasirinkusios tokį pat dalyvavimo savivaldoje modelį. G. Steponavičius taip pat pažymėjo, jog Estijoje, kur demografinė padėtis yra daug prastesnė, jau prieš kelerius metus suteikta teisė dalyvauti savivaldos rinkimuose nuolatiniams gyventojams.

Konservatorių frakcijos narys V. Landsbergis, nesigilindamas į Konstitucijos pataisos turinį, kritikavo liberalų ir valdančiosios daugumos kompromiso teisinio įforminimo būdą.

Pasak V. Landsbergio, Konstitucijos pataisa tampa Konstitucijos dalimi ir jos įsigaliojimas numatytas pačioje Konstitucijoje. Papildomas konstitucinis įstatymas dėl pataisos įsigaliojimo, V. Landsbergio teigimu, negali iškilti virš Konstitucijos ir būti jai tolygus.

“Esame patekę į dviprasmišką, gudriai sukonstruotą padėtį”, sakė V. Landsbergis. Jis pažymėjo, kad Konstitucinio įstatymo nuostatas dėl jo prieštaravimo Konstitucijai galima net užginčyti, pakeisti rinkimų teisės užsienio piliečiams suteikimo datą ir pasiekti, kad veiktų tik Konstitucijos pataisa. Kitaip tariant, anot V. Landsbergio, pasiekti, kad jau dabar rinkimų teisė būtų suteikta užsienio piliečiams, gyvenantiems Lietuvoje.

Seimo konservatorių frakcija balsavo prieš Konstitucijos 119-ojo straipsnio pataisą. Nepriklausomos frakcijos, nariai prieš kelias savaites parengę savo Konstitucijos 119-ojo straipsnio pataisos projektą, balsavime nedalyvavo.

Žymiosios birutietės - Zuzana Juškevičienė, Nijolė Voketaitienė, Gražina Musteikienė ir Jūratė Variakojienė pobūvio metu Čikagoje.

JAV LB KRAŠTO VALDYBOS VEIKLA

IV

Mokslo reikalai

Dr. Stasys Bačkaitis, JAV LB vicepirm. mokslo reikalams atstovauja JAV Lietuvių Bendruomenės Krašto valdybai Lietuvių mokslo ir kūrybos simpoziumo organizavimo eigoje. Simpoziumas numatytas 2003 metų “Memorial” savaitgalio metu Chicagoje. Simpoziumo komiteto ruošos pirminku yra dr. Vytautas Narutis, programos komisijos pirminku dr. Marius Naris. Dr. S. Bačkaičio pastangomis, MKS programos komisijos pirm. dr. M. Naris kovo mėnesį Lietuvos Seimo ir JAV LB atstovų komisijos posėdyje Vilniuje kalbėjo apie įvyksiantį MKS ir kėlė svarbą Lietuvos mokslininkams simpoziume dalyvauti.

Pagal dr. S. Bačkaičio paruoštą planą ir koordinuojant tai su Lietuvos ambasada Washingtone, š.m. balandžio 22-26 d.d., JAV-se lankėsi Lietuvos pagrindinių mokslo institutų delegacija bei Lietuvos švietimo ir mokslo ministerijos atstovas. Vizito tikslas: iširti ir aptarti mokslinio bei technologinio bendradarbiavimo ir kooperavimo galimybes su JAV moksliniais institutais. Lietuvos delegaciją sudarė: dr. Albertas Žalys, departamento direktorius, Lietuvos Švietimo ir Mokslo ministerija; prof. Algirdas Galdikas, Puslaidininkių Fizikos instituto vicedirektorius; prof. Algimantas Pauliukonis, Biotechnologijos instituto direktorius; prof. Valdemaras Razumas, Biochemijos instituto direktorius; prof. Zenonas Rudzikas, Teorinės Fizikos ir Astronomijos instituto direktorius; prof. Valentinas Snitka, Kauno Technologijos Universiteto Mikrosistemų ir Nanotechnologijos centro direktorius; prof. Jurgis Vilemas, Lietuvos Energetikos valstybinio instituto direktorius.

Dr. Bačkaičiui vadovaujant, balandžio 22 d. delegacija

aplankė Washingtone esančią svarbią mokslo įstaigą National Institute of Standards and technologies (NIST). Lietuvos delegacijos atstovai buvo supažindinti su pagrindiniais projektais bei tyrimais vykdomais NIST’e. Ypatingo Lietuvos mokslininkų dėmesio susilaukė NIST kukliai finansuojami didelės rizikos, bet ir potencialiai didelių atsiekimų atnešantys moksliniai-technologiniai projektai, kurie padės išlaikyti JAV technologinius atsiekimus pirmaujančioje pozicijoje pasaulyje. NIST pranešėjas gana detalai apibūdino kaip ši programa veikia ir yra valdoma. Ji nepareikalauja didelių finansinių išlaidų, ir, jo manymu, būtų labai tinkama Lietuvos technologinei atečiai. Buvo aptartos galimybės, kaip Lietuvos moksliniai institutai galėtų dirbti su NIST bendrose mokslinėse bei technologinėse programose. NIST pakvietė pavienius mokslinius darbuotojus arba jų vadovus susiršti su NIST mokslininkais ir padaryti pasiūlymus kaip ir kuo jie norėtų prisidėti prie NIST’e atliekamų darbų. Dr. Stephen Carpenter, NIST Tarptautinio skyriaus direktorius labai akcentavo, kad iniciatyva bendradarbiauti turi kilti ne per institucinius susitarimus, ko NIST nedaro, o iš pačių mokslininkų.

Balandžio 24 ir 25 d. Lietuvos delegacija, lydima dr. S. Bačkaičio, lankėsi San Antonio, Texas, veikiančiame garsiaame South West Research Institute. Šio vizito tikslas buvo supažindinti Lietuvos delegaciją, kaip sėkmingai veikia ir dirba privatus nepelno siekiantis didžiulis mokslinis institutas, bei iširti galimybę bendradarbiavimui įvairiose mokslinės veiklos srityse. Lietuvos delegaciją šiltai pasveikino SWRI programų direkto-

rius Joseph Kittle ir branduolinio skyriaus direktorius Bruce Mabrito. Jie padarė bendrinę apžvalgą, ne tik kaip SWRI organizuoja, valdo ir finansuoja atliekamus mokslinius darbus, bet taip pat kaip juos pritaiko pramonės ir valstybinių organizacijų poreikiams. SWRI, kaip vienas iš sėkmingiausių nepelno siekiančių tyrimų institutų JAV-se, pasižymi pritaikymu mokslinių žinių ir naujausių technologijų išvystymu įvairiems pramonės, sveikatos, susisiekimo, komunikacijos, erdvės tyrimų ir kitokiems valstybiniais projektams.

Į Lietuvos delegacijos mokslinių atsiekimų pristatymą susirinko beveik visi SWRI skyrių vedėjai. Abipusiuose mokslinių atsiekimų ir darbų pristatymuose buvo rastas nemažas skaičius bendrų interesų. SWRI mokslininkai buvo nustebinti Lietuvoje vykdomų mokslinių darbų plotme ir gilumu. SWRI, kaip organizacija yra pasiruošusi paremti ir skatinti bendravimą su Lietuvos mokslininkais. Tačiau bendravimas, jeigu bus teigiamai ir ryžtingai priimtas iš Lietuvos pusės, turės prasidėti iš apačios, tai yra tarp pačių mokslininkų.

Buvo sutarta pasirašyti su Lietuva bendradarbiavimo dokumentus ir aptarta Lietuvos pagalba įvairių mokslinių tyrimų srityje. Dr. S. Bačkaičio iniciatyva įvykdytas Lietuvos mokslininkų susitikimas su NIST ir SWRI mokslininkais yra vertas platesnio aprašymo ir dėmesio. Tai neįkainuojamos vertės galimybės Lietuvai. Tikimasi, kad pradėdami megzti moksliniai ryšiai bus finansiniu ir mokslinio darbo požiūriais naudingi Lietuvos mokslo institutams. Tolimesnis šių ryšių plėtojimas priklausys nuo Lietuvos mokslininkų pastangų juos puoselėti.

***Terėsė Gečienė**
(JAV LB KV-os inf.)*

CHICAGO, IL

TAUTININKŲ VEIKLA

Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga pravedė du posėdžius. Abiejuose posėdžiuose daugiausia buvo kalbama apie Lietuvos tautininkus. Artėja prezidento ir savivaldybių rinkimai Lietuvoje. Kaip mes galėtume padėti jiems? Inž. Eugenijus Bartkus lankėsi Lietuvoje, kalbėjosi su daugelių tautininkų, jo nuomone Lietuvos tautininkai ant gero kelio. Labai gerą įspūdį padarė gražiai ir tvarkingai sutvarkytas archyvas.

Valdybos pirm. padėjojo 85 senatoriams, kurie balsavo už Lietuvos priėmimą į NATO. Artėja seimas, kur ruošti? Geriausia Čikagoje. Aptarti “Dirvos” reikalai - skaitytojai patenkinti. Čikagos sk. pirmininkė M. Marcinkienė organizuoja gegužinę, kuri bus liepos 14 d. Ateitininkų soduose o rudenio Alanto 100-ųjų gimimo metinių paminėjimą.

I. Dirdienė

Iš kairės: išdininkas O. Kremeris, pirmininkas P. Buchas, sekretorė I. Dirdienė, Čikagos sk. pirm. M.Marcinkienė ir centro valdybos vicepirmininkas E. Bartkus.

BOSTON, MA

BROLIŲ KONCERTAS BOSTONE

Gegužės 5 d. Bostono Lietuvių piliečių klube, įvyko dviejų talentingų brolių Dainiaus ir Aido Puodžiukų koncertas. Klausytojai turėjo progos išgirsti Dainiaus smuikininko ir Aido pianisto atliekamus kūrinius. Jų biografijos yra spalvingos ir įdomios.

Broliai Aidas ir Dainius Puodžiukai gimė ir augo Vilniuje, muzikų šeimoje. Motina Janina - pianistė, Lietuvos Muzikos akademijos dėstytoja, tėvas Antanas - lietuvių liaudies instrumentalistas - birbynininkas, Balio Dvariono Muzikos mokyklos dėstytojas.

Aidas Puodžiukas pradėjo fortepijono studijas būdamas šešerių metų. 1998 metais baigė M.K. Čiurlionio Menų gimnaziją. Aidas greitai pasižymėjo muzikos pasaulyje, tapdamas septynių tarptautinių konkursų laureatu: B.Dvariono (Vilnius, 1992 m.), “Virtuosi per musica Pianoforte” (Usti nad Labem, Čekija, 1993), Maria Canals (Barselona, 1995), St. Vainiūno (Vilnius 1996, 1998). A. Dvorak'o respublikiniame pianistų konkurse Vilniuje 1996 m. Aidas tapo pirmosios premijos laimėtoju, taip pat jam pirmoji premija paskirta 1996 m. “Yamaha Foundation of Europe” pianistų konkurse Vilniuje.

Aidas meistriškumą tobulino pas pasaulinio garso pianistus ir pedagogus: L. Natocheny, I. Laszko, L. Berman, P.Eicher, J. Lowenthal. Jaunasis pianistas grojo solo įvairių ansamblių sudėtyje. Koncertavo Lietuvos didžiosiose salėse

bei Slovakijoje, Lenkijoje, Vokietijoje, JAV. Grojo solo su Lietuvos Muzikos akademijos, Lietuvos Nacionaliniu bei Lietuvos Valstybiniu simfoniniais orkestrais. 2001 m. buvo priimtas į Juilliard Muzikos mokyklą Niujorke, kur studijuoja prof. J. Lowenthal fortepijono klasėje, taip pat tęsdamas studijas ir Lietuvos Muzikos akademijoje, doc. Aleksandros Žvirblytės klasėje.

Dainius Puodžiukas pradėjo smuiko studijas būdamas penkerių metų. 1995 metais baigė M.K. Čiurlionio Menų gimnaziją, o 2000 m. Lietuvos Muzikos akademiją. Mokėsi E. Digrio, prof. J. Dvariono, doc. I. Armonytės ir prof. R. Katiliaus klasėse. Daugelio seminarų, tarptautinių festivalių ir konkursų dalyvis bei laureatas: Kaunas'91, Gintarinė Svetainė'92, Atžalynas'97 ir '98, Music Academy of the West-Santa Barbara 1999, Tomas Manas - Nida 2000, Soesterberg - Olandija, 2001. Niujorko festivalyje “Jaunieji Virtuozai 2001” pelnytas laureato vardas suteikė galimybę koncertuoti Maskvos Gniešinų instituto ir garsiojoje Niujorko Carnegie Hall salėse.

Dainius - tarptautinių ir respublikinių konkursų laureatas: Usti nad Orlici, (Čekija, 1991) -2-ra vieta, V. Motiekaičio (Vilnius, 1995) - 1-ma vieta, J.S. Bacho (Bostonas, JAV, 2000)- 1-ma vieta. 1997 m. dalyvavo P.Boulezo įkurtoje 20-to amžiaus Muzikos akademijoje Paryžiuje. 1999 m. buvo suteikta galimybė stažuotis

Paryžiaus konservatorijoje pas prof. S. Gesau. Jaunasis smuikininkas grojo solo su Lietuvos kameriniu ir Lietuvos Nacionaliniu orkestrais ir Baltijos šalių jaunimo kameriniu orkestru Kremerata Baltica. Meninį individualumą gilino žymių smuiko pedagogų - G. Hamann, L. Berlin, J. Svalkovski, P. Salaff, Y. Mazurkevich, R. Winkler meistriškumo kursuose. Šiuo metu Dainius siekia Artisto diplomo Bostono Universiteto Menų kolegijoje, prof. D.Pomerants-Mazurkevich smuiko klasėje.

Koncertą pradėjo B. Dvariono pjese smuikui ir fortepijonui “Prie ežerėlio”. Skambėjo J.S. Bacho, C. Debussy, F.Chopin. J. Brahms, N. Paganini, M. Ravel kūriniai.

Jų atliekami solo ir duetu kūriniai buvo šiltai sutikti, palydėti gausiais aplodismentais. M. Ravel pjesė habaneros formoje koncertinė rapsodija “Čigonė”, buvo atliekama bisui.

Praeitais metais mūsų klausytojai buvo sužavėti Dainiaus Puodžiuko grojimu. Šiemet mums teko išgirsti 2-jų talentingų muzikų atliekamus kūrinius, kurie žavėjo klausytoją muzikinio kūrinio atlikimo išraiškingumu ir virtuoziškumu.

Mūsų klausytojai tikisi dar ateityje išgirsti šių talentingų brolių atliekamus kūrinius, kadangi Dainius ir ateinančiais metais tęs studijas Bostono Universiteto Menų kolegijoje, prof. D. Pomerants-Mazurkevich smuiko klasėje ir sieks Artisto diplomo, o jo brolis

MŪSŲ RESPUBLIKONŲ VEIKLA

Illinois lietuvių respublikonų lyga išsiuntė 85 laiškus JAV valstijų senatoriams išreiškiant padėką už pabalsavimą ir “Laisvės Akto” pravedimą JAV Senate. Tai aktas pasisakantis už NATO plėtrą ir skiriantis ir Lietuvai finansinių paramą pasirošti NATO narystei. Taip pat buvo pasiųsti ir šeši laišškai JAV senatoriams, kurie balsavo prieš šį įstatymą, ir prašyta pranešti kodėl jie taip darė. Savo keliu kreiptasi į Illinois latvių ir estų atstovus prašant panašią akciją paremti ir išreikšti padėką.

Anatolijus Milunas

Illinois lietuvių respublikonų lygos pirmininkas

TAUTOS FONDO KNYGA

Tautos fondo knyga, kurioje suregistuoti visi Tautos fondo rėmėjai ir trumpai aprašyta fondo istorija, pasirodė knygų rinkoje. Darbas ilgai užsitęsė dėl redaktorių kaitos ir aukotojų kuklumo. Į pakartotinas pastangas surinkti rėmėjų nuotraukas ir bent smulkutes žinias, daugelis atsiliepdavo, kad, kam tas reikalinga, aš tik padariau menką pagal savo išgales auką Tėvynės laisvinimo kovai finansuoti.

Knygos pristatymas įvyks šių metų birželio mėn. 29 d., 4 val. po pietų Seklyčioje. Pristatyme dalyvaus Tauto fondo tarybos garbės pirmininkas Juozas Giedraitis ir valdybos pirmininkas Algimantas Vedeckas.

Maloniai kviečiame visus Tautos fondo rėmėjus ir jų draugus šiame parengime dalyvauti.

Tautos fondo atstovybė Čikagoje

PRIVALOME NEPAMIRŠTI

Amerikos Lietuvių tarybos Čikagos skyrius paminėjo tragiškus mūsų tautos įvykius birželio 9 d., kai 1941 metais prasidėjo lietuvių deportacijos į Sibirą. Marquette Parke lietuvių bažnyčioje įvyko pamaldos po to, kai mūsų šauliai pakėlė vėliavas, o trišpalvę gedulo pareiškimui pusiau stiebo. Šv. Mišias atnašavo kun. R. Adomavičius ir pasakė tautinio-patriotinio turinio pamokslą. Pamaldų metu giedojo parapijos choras, nors ir ne tai dienai pritaikintas giesmes, kurias su pasigirėjimu girdėdavome praeityje. Po Lietuvos himno negalima giedoti jokios kitos giesmės, tačiau šį kartą buvo kitaip, gal tai jau šių laikų modernišką poelgis. Parapijos salėje įvyko trumpas, bet gerai paruoštas paminėjimas tų žiauriųjų įvykių, kurių privalu nepamiršti. Programą pradėjo ir jai vadovavo **M. Marcinkienė**, Alto skyriaus vicepirmininkė. Įdomią paskaitą išgirdome iš P. Naručio, Stutthofa kacetų politinio kalinio. Meninę programą atliko Vyčių choras, pateikęs mums jau seniai girdėtas, mielas ir laukiamas dainas. Chorui diriguoja Alma Preisaitienė, neseniai atvykusi iš Lietuvos, ir mus nuoširdžiai nustebinusi to choro puikiu dainavimu. Akomponavo Manigirdas Motekaitis. Minėjimas baigtas “Lietuva brangi” giesme.

Dvi seserys, Clevelando LSK “Žaibas” ir Lake Erie Silver Dolphins klubo plaukikės. Iš kairės: Melisa ir Emilija Mekėšaitės.

Aidas taip pat planuoja persikelti iš Niujorko į Bostono Universiteto Menų kolegiją, prof. Anthony Di Bonaventura klasę ir siekti Artisto diplomo.

Šiuo metu Lietuvoje vyksta festivalis “Sugrįžimai” - (tai jaunų talentų, studijuojančių užsienio šalyse, sugrįžimas į Lietuvą) ir Dainius su Aidu yra

šio festivalio dalyviai. Šiuo metu jie koncertuoja Lietuvoje. Norisi jiems palinkėti sėkmės festivalyje “Sugrįžimai”, ir jų koncertinėje veikloje. Taip pat palinkėti sėkmės siekiant artisto diplomo, nes tai mūsų meno ir inteligentijos atstovai.

Gabrielė Mikšėnas

JONAS NATKEVIČIUS - ADVOKATAS

Jonas Robertas Natkevičius yra gimęs Clevelande Juditos ir a.a. Arėjo Natkevičių šeimoje. Augo North Collinwood apylinkėje. Pradžios mokslus

baigė Dievo Motinos parapijos mokykloje. Brandos atestatą gavo Gilmour Academy vidurinėje mokykloje, Gates Mills, OH. Mokyklose buvo aktyvus

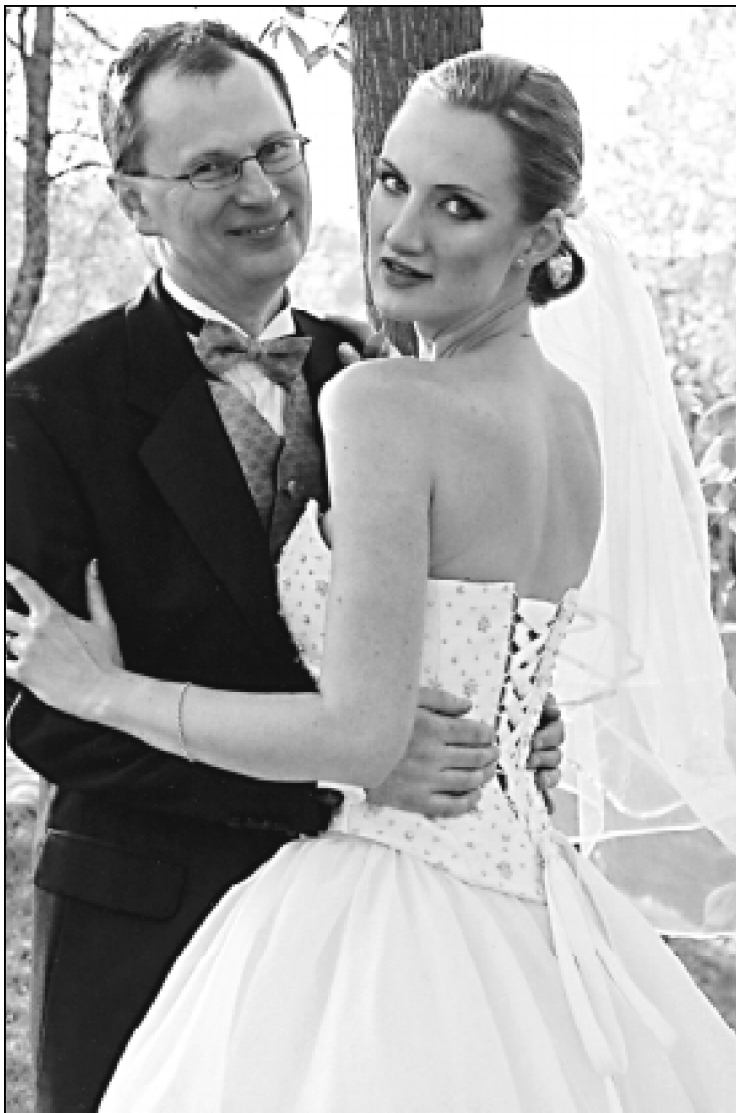

Jonas R. Natkevičius š.m. birželio 8 d. šeimos rengtoje gegužinėje. G.Juškėno nuotr.

CLEVELAND, OH

lengvoje atletikoje, varždamasis už Clevelando Žaibo sporto klubą. Akademines studijas pradėjo John Carroll universitete, University Heights, OH. Ten pelnė bakalauro ir magistro laipsnius. Studijas tęsti nuvyko į valst. Toledo universitetą, kur per trejus metus užbaigė teisės studijas. Visą tą laiką buvo Dean's List ir Law Review sąrašuose. 2001 m. gegužės 12 d. motinai Juditai Natkevičienei ir broliui bei seserims stebint Jonas Natkevičius gavo cum laude diplomą. Gavo darbą advokatų įstaigoje, Middletown, OH, ir kartu intensyviai ruošėsi BAR egzaminams. Šį pavasarį sulaukėme dar vienos džiugios žinios - Jonas Natkevičius išlaikė BAR egzaminus ir gavo advokato praktikos teises. Birželio 8 d. mama Judita, brolis Juozas ir sesutės Dana ir Debra Natkevičių sodyboje, Brecksville, OH rengė gegužinę, kurioje jis buvo pasveikintas ir pagerbtas. Dalyvavo giminės ir gausūs bičiuliai.

Gerardas Juškėnas

Gintė ir Remis Bistrickai

DAR VIENA LIETUVIŠKA ŠEIMA

Gegužės 4 dieną Vilniaus Arkikatedroje Bazilikoje susituokė Remigijus Bistrickas ir Gintė Čepinskaitė.

Jaunieji jau gana ilgą laiką gyvena JAV. Klyvlendietis Remigijus Bistrickas gerai žinomas vietinei lietuvių bendruomenei, aktyvus meninių renginių organizatorius, visuomet kupinas idėjų ir jas įgyvendinantis.

Nuotaką gi parsivežė iš Čikagos. Po beveik 2.5 metų "skraidymo" tarp Čikagos ir Klyvlendo, Remigijus pernai prieš pat Kalėdas pasipiršo Gintei prie Niagaros krioklių Kanadoje. Sužadėtiniai nedvejodami nusprendė atšvęsti vestuves Lietuvoje, kur jų tėveliai, giminės, artimiausi draugai.

Tą šventinę dieną Vilniaus Arkikatedra buvo pilna žmonių, susirinkusių pasveikinti jaunųjų. Oras buvo saulėtas ir vasariškas, kvepiantis šviežia gegužio žaluma. Po iškilmingų sutuoktuvėms skirtų mišių, gausi svita bei svečiai persikėlė į prestižinį Vilniaus restoraną "Stiklių bočiai" vaišėms, užsėdėjusioms ligi ryto.

Pianistė Gintė Čepinskaitė buvo gerai pažįstama Čikagos lietuvių publikai. Ne vienerius

metus ji rengė solinius bei kamerinius koncertus, nuolat talkino Čikagos lietuvių operai, greta mokindama gausų amerikoniukų būrį fortepijono meno paslapčių. Gintė mokslus baigė Lietuvos Muzikos akademijoje, įgydama muzikos magistro laipsnį bei Vilniaus Universitete gilinosi į tarptautinio verslo studijas.

Jos tėveliai - taip pat žinomi Lietuvos muzikai: tėvelis Romas Čepinskas - pianistas, vadovauja Muzikos akademijos Kauno fakultetams nuo pat jų atkūrimo, mama Marija Rauchatė Čepinskienė - koncertuojanti vargonininkė bei fakultetų katedros vedėja.

Klyvlendietis Remigijus Bistrickas - kilęs iš Šilutės, įgijęs psichologijos mokslų daktaro laipsnį Vilniaus bei Maskvos universitetuose, atvykęs į Ameriką sėkmingai baigė MBA mokslus Pitsburgo Carnegie Mellon universitete. Šiuo metu jis dirba didelėje Klyvlendo korporacijoje "Lubrizol".

Dėl savo užimtumo jaunieji tik kelias dienas po vestuvių pailsėjo Nidos pajūryje ir grįžo į Klyvlendą, kur jų laukia tolimesni darbai bei nauji malonūs rūpesčiai, belaukiant jų pirmagimės, išvystant šį pasaulį.

„DARBININKAS”

Atsiųsta paminėti naujai persitvarkiusio laikraščio trečioji laida. Numeris skirtas traagiškajam lietuvių tautos birželiui prisiminti, kai prasidėjo 1940 m. Lietuvos okupacija, pirmieji išvežimai į Sibirą ir pirmosios lietuvių žudynės. Spausdinamas Birutės Pūkelevičiūtės eilėraštis "Paskutinis birželis".

Ketvirtoje laidoje minima Tautos fondo veikla, Amerikos nepriklausomybei pagerbti skirtas straipsnis ir įdomūs skaitytojų laiškai. Leidėjai rašo, jog pirmieji du numeriai dėl pašto tarnautojų aplaidumo keliavo ilgai, kol pasiekė skaitytojus. Sveikiname *Darbininką* ir linkime ištvermės sunkiame darbe.

ŽADĖTŲ DARBŲ NEBUVO

Prieš keletą dienų, gal penkiasdešimčiai Lietuvos studentų atvykusių į Clevelandą pagal darbo pasikeitimo programą, grubitikrovė staiga pažvelgė į akis. Šiame, jiems svetimame, mieste jie tikėjosi sklandesnio priėmimo, bet išėjo kitaip.

Pasirodo, kad nei tarptautinių įstaigų jiems žadėti darbai, nei priimtinas būstas jų nelaukė. Vietoj to, jie buvo paprašyti pasirašyti sutartį draudžiančią dirbti antrą darbą. Jie atsisakė ir pareikalavo, kad juos gražintų į autobusų stotį.

Už šią sumaištį atsakingų įstaigų atstovai žadėjo šį nemalonumą atitaistyti kaip galima greičiau, juolab kad studentų kelionės išlaidos siekė arti 2,000 dol. ir jie tikėjosi darbų su 6.50 dol. valandiniu atlyginimu ir būsto jiems prieinama kaina.

Iš šios keblios padėties juos, bent laikinai, išgelbėjo geraširdžiai Clevelando lietuvių bendruomenės žmonės, kurie, vadovaujami Lietuvos garbės konsulės Ingridos Bublienės, skubiai surado jiems laikiną pastogę ir darbus.

Ateinančios dienos parodys, ar šiems ryžtingiems jauniems lietuvaičiams pavyks sėkmingai suderinti darbą ir jų išsvajotas keliones po šią šalį nuo darbo atliekamui laikui, gaunant tik 6.50 dol. už valandą. Gal tikėtasi per daug? Šiais laikais Amerikos gatvės aukso jau nebegrindžiamos.

AM

Skautų iškyloje Tuntin. s. fil. V.J. Rubinski apdovanojo seses lietuviškos skautijos knygomis. G.Juškėno nuotr.

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

METAMS - \$40,
PUSEI METŲ - \$25,
PIRMA KLASE - \$63,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - \$115.00

LIETUVA IR PASAULIS

RUSIJOS DEPUTATAI PRASILENKIA SU ISTORINE TIESA

Vilnius, birželio 18 d. (ELTA). Rusijos Dūmos deputatai spekuliuoja istorijos faktais, teigia Emanuelis Zingeris. Kaip primena ELTA, E.Zingeris yra šiuo metu Vilniuje posėdžiaujančios Tarptautinės komisijos nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti pirmininkas.

Prabilti apie spekuliaciją E.Zingerį paskatino tai, kad Rusijos Dūmos deputatai pateikė Dūmai įstatymo projektą, kuriuo norėtų užginčyti Lenkijos valdyto Vilniaus krašto perdavimą Lietuvai, remiantis Sovietų Sąjungos ir Vokietijos 1939 metų nepuolimo paktu. Pasak Rusijos deputatų, šis įstatymas užginčytų vadina-mojo Ribentropo-Molotovo pakto, kuriuo nacistinė Vokietija su stalinistine Sovietų Sąjunga slapta susiderėjo perleisti Lietuvai Vilnių ir taip sudarė sąlygas Stalino režimui aneksuoti Lietuvą, teisėtumą.

E.Zingeris neabejoja, kad šio veiksmo imamasi, siekiant priversti Lietuvą ir Lenkiją, taip pat ir Europos Sąjungą sutikti su Rusijos spaudimu neįvesti vizų Karaliaučiaus srities gyventojams.

Anot jau antrą dieną Vilniuje posėdžiaujančios Tarptautinės komisijos pirmininko E.Zingerio, tokios Rusijos Dūmos deputatų spekuliacijos istorinėmis temomis dar kartą parodo istorinės tiesos atstatymo ir įsisąmoninimo būtinumą bei Tarptautinės istorinio teisingumo komisijos veiklos aktualumą.

“Jeigu mes patys netirsime savo istorijos, nešviesime visuomenės, norinčių mūsų istoriją parašyti už mus visada atsiras”, - teigė E.Zingeris.

Komisijos pakviesti istorikai, tiriantys nacių ir sovietų okupacijas bei jų padarinius Lietuvai, vertinantys vidinius ir išorinius veiksnius, lėmusius šių totalitarinių režimų įsigalėjimą Lietuvoje, turi pakankamai įrodymų, kad Rusijos Dūmos deputatai prasilenkia su istorine tiesa.

Be to, pabrėžia E.Zingeris, šios Rusijos Dūmos deputatų iniciatyvos šurkščiai pažeidžia Lietuvos ir Rusijos 1991 m. sutartį dėl tarpvalstybinių santykių pagrindų bei visuotinai pripažįstamą sienų neliečiamumo ir teritorijos vientisumo principą.

PASAULIO BANKAS PATVIRTINO 29 MILIJONŲ PASKOLĄ

Vašingtonas/Vilnius, birželio 21 d. (ELTA). Pasaulio bankas patvirtino 29 milijonų eurų (100 milijonų litų) paskolą švietimo projektui Lietuvoje. Lėšas numatoma panaudoti pagrindinių mokyklų mokymo kokybės gerinimui, mokyklų pastatų remontui bei švietimui skiriamų išteklių panaudojimo efektyvumui didinti. Iš viso projekte dalyvauja 400 pagrindinių mokyklų, teigiama Eltai perduotame pranešime.

Minėtas projektas apima penkis komponentus: mokymo ir mokymosi sąlygų pagrindinėse mokyklose gerinimą bei mokyklos autobusų bei mokymo priemonių pirkimą, švietimo kokybės valdymo sistemos modernizavimą, šilumos taupymo projektus 62 pradinėse mokyklose (po vieną kiekvienoje savivaldybėje), pradinių mokyklų tinklo optimizavimą ir mokytojų perkvalifikavimą, taip pat švietimo monitoringo sistemos tobulinimą. Paskolos palūkanos sudarys LIBOR + 0,55 procento. Ji turės būti gražinta per 17 metų, atidedant jos mokėjimo termino pradžią penkeriems metams.

Nuo tada, kai Lietuva tapo PB nare 1992 m., ši tarptautinė finansų institucija Lietuvai jau yra suteikusi 490,8 milijono JAV dolerio paskolų 19 projektų finansuoti.

PADĖKA PB DIREKTORIUI

Birželio 21 d. Prezidentas Valdas Adamkus priėmė kadenciją baigiantį Pasaulio banko direktorių Lietuvai, Lenkijai, Latvijai ir Estijai Michael F. Carter ir padėkojo jam už indėlį plėtojant Lietuvos finansinę politiką.

Nuo 2000-ųjų pradžios Pasaulio banko direktoriumi Baltijos šalims ir Lenkijai buvęs ir Varšuvoje rezidavęs Michael F. Carter atvyko į Vilnių atsisveikinti su Lietuvos vadovais, nes jis paskirtas PB direktoriumi Indijai ir rugpjūtį išvyksta dirbti į tą šalį. Pokalbyje su Prezidentu jis pažymėjo didelę Lietuvos pažangą derybose dėl narystės Europos Sąjungoje, akcentavo gerus rezultatus fiskalinio valdymo bei struktūrinių reformų srityje. Pasaulio banko pareigūnas ragino tęsti švietimo, sveikatos apsaugos ir pensijų reformas.

Šiuo metu svarstoma galimybė parengti Lietuvos ir Pasaulio banko trejų metų Paramos šaliai strategiją (CAS), kuri įtvirtintų naujus bendradarbiavimo principus ir formas. Dėl tokios strategijos pasirašymo Lietuva turėtų apsispręsti šiais metais.

Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras

Sen. George Voinovich su Bulgarijos prezidentu Georgi Parvanov, kai jis lankėsi Europoje.

DAUGĖJA NATO ŠALININKŲ

Vilnius, birželio 20 d. (ELTA). Lietuvos gyventojų parama narystei NATO ne tik išlieka stabili, bet ir didėja. Gegužės-birželio mėnesio visuomenės nuomonės apklausos parodė, jog Lietuvos narystei NATO pritaria ir neprieštarauja 68.1 proc. gyventojų. Tuo tarpu metų pradžioje Lietuvos narystę palaikė 64.6 proc. apklaustų žmonių, praneša ELTA.

27.2 proc. mano, kad narystė Lietuvai nereikalinga. Šalies integracija į NATO bei valstybės saugumo perspektyvomis nesidomi 4.7 proc. gyventojų.

Apklausą integracijos į NATO klausimais Užsienio reikalų ministerijos užsakymu atliko Visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimų centras “Vilmorus”. O įvairiais tarptautinio saugumo ir užsienio politikos klausimais šalies gyventojus apklausė Lietuvos

ir Didžiosios Britanijos rinkos ir visuomenės nuomonės tyrimų kompanija “Baltijos tyrimai”. Šio tyrimo metu buvo pakartota dalis klausimų, kurie buvo užduodami respondentams 1998 metų kovą. Taigi tyrimas leido įvertinti, kaip pakito visuomenės nuomonės per 4 metus. Rezultatai parodė, jog kaip ir prieš ketverius metus, Lietuvos gyventojai nejaučia išorinio užpuolimo grėsmės. 73 proc. (1998 m. buvo 74 proc.) mano, kad grėsmė, jog kita šalis gali užpulti Lietuvą, nėra reali. Tokią grėsmę realia įvardijo 20 proc. (buvo 18 proc.) atsakiusiųjų. Tuo pat metu 59 proc. apklausos dalyvių pritarė nuostatai, kad šalies saugumas nėra pakankamai užtikrintas (buvo 69 proc.).

Tarp vidinių ir išorinių veiksnių, galinčių kelti pavojų valstybės saugumui ir stabilumui, Lietuvos gyventojams grėsmingiausi atrodo nusikals-

tumumas ir korupcija (88 proc., buvo 86 proc.). 57 proc. apklaustųjų mano, kad grėsmė Lietuvos saugumui ir stabilumui kelia tarptautinis terorizmas, 53 proc. - Ignalinos atominė elektrinė (buvo 64 proc.).

Tarptautinės organizacijos, kuriomis Lietuvos gyventojai labiausiai pasitiki, yra NATO (56 proc.) ir Europos Sąjunga (56 proc.). Didžiausia apklaustųjų dalis (28 proc.) mano, kad narystė NATO ir ES kartu geriausiai garantuotų šalies saugumą. 18 proc. apklaustųjų nuomone, saugumui užtikrinti pakaktų tik narystės NATO, 8 proc. - tik narystės ES. O penktadalis apklaustųjų palaikytų neutraliteto idėją.

Dauguma respondentų (64 proc.) mano, kad narystė NATO teigiamai paveiks Lietuvos saugumą apskritai. Tik 8 proc. apklaustųjų atsakė, kad bendras narystės NATO poveikis Lietuvai bus neigiamas.

NIEKAS NESITARIA SU ŪKININKAIS

Kaunas, birželio 21 d. (ELTA). Žemės ūkio rūmų (ŽŪR) pirmininkas Jonas Ramonas stebisi Seimo ketinimais pirmadienį vyksiančiame neeiliniame posėdyje svarstyti klausimą dėl Konstitucijos 47-ojo straipsnio pataisų. Penktadienį surengtoje spaudos konferencijoje J.Ramonas pareiškė, jog nė vienos frakcijos atstovai nebandė ieškoti kompromisų su žemdirbiais, kuriuos ignoruojant ketinama nulemti šalies žemės ūkio sektoriaus likimą, praneša ELTA.

ŽŪR vadovo teigimu, nuo šių metų kovo 7 dienos, kai Seime pirmą kartą buvo svarstomas klausimas dėl dirbamos žemės pardavimo užsieniečiams, su žemdirbiais ta tema nebuvo bandoma derinti pozicijų.

“Akivaizdu, kad tokį svarbų žemės ūkiui klausimą mėginama išspręsti be žemdirbių”, - piktinosi J.Ramonas, pridūręs, jog pirmadienį svarstomo klausimo projektą jis gavęs tik penktadienį priešpiet.

Priminta, jog 2000 metų rugpjūčio 18 dieną Žemės ūkio rūmai su 8 politinėmis partijomis pasirašė susitarimus, kuriuose įsipareigojama paspartinti ir užbaigti žemės gražinimą.

Jo žodžiais, žemdirbiai ir toliau laikosi vieningos nuomonės, jog pirmiausia turi būti užbaigta žemės reforma ir sudarytos sąlygos dirbamos žemės pirmumo teise įsigyti Lietuvos žemdirbiams.

“Mes taip pat prašome, kad būtų parengtas griežtas “saugiklių” įstatymas, reglamen-

tuojantis, kokie užsieniečiai, kokiais būdais ir kokius žemės kiekius galės įsigyti Lietuvos teritorijoje”, - teigė J.Ramonas.

Jis priminė, jog jokių kitų reikalavimų žemdirbiai nekėlė iki tol, kol Europos Komisija paskelbė diskriminacines sąlygas šalims kandidatėms. Tai paskatino mūsų šalies žemės ūkio produkcijos augintojus žemės pardavimą susieti su tiesioginių išmokų žemdirbiams dydžio augimu ir reikalauoti pereinamojo laikotarpio.

J.Ramonas nedviprasmiškai užsiminė, jog Seimo skubus sprendimas leisti parduoti dirbamą žemę užsieniečiams gali sukelti “milžinišką žemdirbių nepasitenkinimo reakciją”, kurios padarinių ŽŪR vadovas neprognozuoja.

Bernardas Brazdžionis

BERNARDO BRAZDŽIONIO PAGERBIMAS

*Naujojo albumo “Poetas Bernardas Brazdžionis grįžta į Lietuvą” pristatymo ir 95-ojo pavasario proga
MMII. VI. I.*

Rūta Sakienė

sveikinimai išreiškia didžią pagarbą ir padėką mūsų didžiajam tautos Poetui. Pirmasis tų sveikinimų - Lietuvos Respublikos prezidento Valdo Adamkaus.

Šventę atidarė L.B. Vakarų Apygardos pirmininkė Angelė Nelsienė, pristatydama vietinius ir iš toli atkeliavusius garbės svečius ir pasveikindama šios dienos Jubiliatą.

Garbės generalinis konsulas Vytautas Čekanauskas savo sveikinimo žodyje paminėjo 1959 m. išleistą Bernardo Brazdžionio kūrinį “Vaidila Valiūnas”, kur autorius Vaidilos personaže norėjo sukaupti ir išreikšti gyvos ir kovojančios tautos rezistencijos simbolį: “Ir aš jūsų dainą kaip aidas dainuosiu, ir aš būsiu jūsų auksinė styga...” “Didžiai gerbiamas Poete - optimistu Jūs buvote visą gyvenimą”, kalbėjo kons. Čekanauskas, “Vaidila Valiūnas, tai Jūs pats, poetas - kanklininkas, raginantis pavergtuosius dainuoti apie prisikėlimą, skelbti laisvę... Taip, Jūs amžiais liksite lietuvių tautai viena iš šviesiausių jos auksinių stygų”.

Iš Čikagos atskridusi LB Kultūros Tarybos pirmininkė Marija Remienė sveikino Poetą, dėkojo, linkėjo jam stiprybės ir pabrėžė, kokia laiminga yra mūsų visuomenė, turėdama Poetų Poetą.

Ilgiau kalbėjo svečias iš Lietuvos, Rašytojų Sąjungos Kauno skyriaus pirmininkas poetas Petras Palilionis. Sakėsi atvežęs daugybę sveikinimų raštu, kuriuos padėsiąs po Poeto kojomis. “Visą dvidešimtąjį amžių lydėjo Brazdžionio poezija” kalbėjo svečias iš Tėvynės. Pasakojo apie Poeto sutikimą Lietuvoje. “Į Lietuvą gyvenimo nuvarginto žmogaus lūpomis prabilo Didysis Brazdžionis. Niekas, niekados nebuvo taip sutiktas”, tikino susirinkusius kalbėtojas. Ir paskaitė savo eilėraščių.

Pusbroliai Polikaičiai - Darius iš Čikagos ir mūsų vietinis Linas, dainavo pagal Bernardo Brazdžionio žodžius Dariaus sukurtas dainas. Į sceną atėjo ir jauniausi aktoriai ir dainininkai - Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos mokiniai. Jie vykusiai deklamavo ir suvaidino ištrauką iš Vytės Nemunėlio “Meškiuko Rudnosiuko” ir grupė mažų mergyčių gražiai padainavo. Eilėraščių deklamavo Ramutė Rinkevičienė. Į sceną grįžęs poetas Petras

Palilionis supažindino susirinkusius su naująja knyga “Bernardas Brazdžionis grįžta į Lietuvą”. Tai knyga - albumas, kaip kad pavadinimas sako, apie Bernardo Brazdžionio ir p. Aldonos triumfalinį grįžimą į Tėvynę po Lietuvos nepriklausomybės atgavimo. Knygą gražiai išleido, nors nedideliu tiražu, Lietuvos rašytojų s-gos leidykla Vilniuje. Parodė ir vaizdajuostę, pavadintą “Vėtrose nepalūžęs”, kuri buvo Lietuvoje daug kartų rodoma. Teisingai svečias žiūrovus perspėjo kad palyginimo dėlei matysime įterptus vaizdus iš komunistų valdymo laikų. Ir tikrai, iki koktumo nejauku buvo žiūrinti į Lenino ir kitų komunistų “šventųjų” portretus ir stebėt minias susikaupusių, jiems liaupsės giesmes giedančių Lietuvos žmonių. Ačiū vaizdajuostės sukūrėjams, kad tai daliai parinko darganotus, šlapius, dumblinus vėlaus rudens vaizdus. Gi Poeto ir ponios Al-

donos pirmasis sugrįžimas Lietuvon atsiveria pačiame sodų žydėjime. Ir be paliovos juos glėbia saulės, tos kurią minime mūsų Himne, žerintys spinduliai. Svečias poetas paskaitė ir keletą savo eilėraščių.

Mylintį žodį savo seneliui pasakė Dalytė Lovett. Ji, mylimoji Bernardo Brazdžionio anūkė, buvo ir šio renginio programos pravedėja. Jautriais žodžiais šventę uždarė Angelė

Nelsienė. Neskubėjo publika skirstytis. Vaišinosi, šnekučia-vo ir kalbėjosi su Solenizantu, bei svečiais iš toli. Daug girdėjome gražių žodžių ir eiliuotų posmų šią popietę. Užbaigsiu kunigo Stanislovo Anužio, kuris pradžioje šventės sukalbėjo maldą prašydamas Poetui Dievo palaimos, eilėraščiu, kuris tilpo tarpe daugybės sveikinimų šventei skirtame leidinyje:

Poete,

*Vėl varginam Tave, pasveikint susirinkę,
Neklausiam, ar užteks jėgų įžengti į salę
Ir kelti dvasią mūs, sustojusių aplinkui,
Balsu skambiu, kaip tik Brazdžionis gali.*

*Sušukti: “Lietuva! Kur tu, ar dar gyva?!”
(Poetas klausė kenčiančios tėvynės)
“Ir iš tamsos, ir iš šešėlių Lietuva”
Išgirdus šauklį laisvę drąsiai gynė.*

*Grįžti į Tėviškę - šiandien tik savo posmais
Į žemę protėvių, į žemę Lietuvos,
Gimtinės kur laukai, berželiai, pušys ošia,
“Kur rymo koplytėlės ir kryžiai pakeliuos”*

*Tad grįžk į Lietuvą - į šalį savo ainių
Kai po kilnių darbų didi širdis nurims.
Mūs Patriarchą - Tautos didžiausią Dainių
Ne “svetimi kalnai” - te, Lietuva priims...*

Iš kairės: kons.Vytautas Čekanauskas, Janina Čekanauskienė, Aldona Brazdžionienė ir Bernardas Brazdžionis, Marija Remienė, Dalytė Lovett - Brazdžionio anūkė, stovi-Angelė Nelsienė ir Petras Palilionis - svečias iš Lietuvos.

KANADOJE SUKURTOS LIETUVIŲ AUTORĖS SKULPTŪROS

Vilniuje, Šlapelių namuose - muziejuje, atidaryta Adelės Katilienės Kanadoje sukurtų skulptūrų paroda. Ją, kaip informuoja ELTA, organizavo Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras, parėmė Kanados ambasada, Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas, Užsienio lietuvių klubas.

Susipažinusi su ekspozicija, dailėtyrininkė Ingrida Korsakaitė pabrėžia Adelės Katilienės darbų išskirtinumą iš bendro mūsų tautodailės konteksto ir sąsajas su kitų išeivijos skulptorių kūryba, o parodos iniciatorius - Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centro vadovas Žilvinas Beliauskas - teigia, kad autorės gyvenimas vertas rašytojo plunksnos.

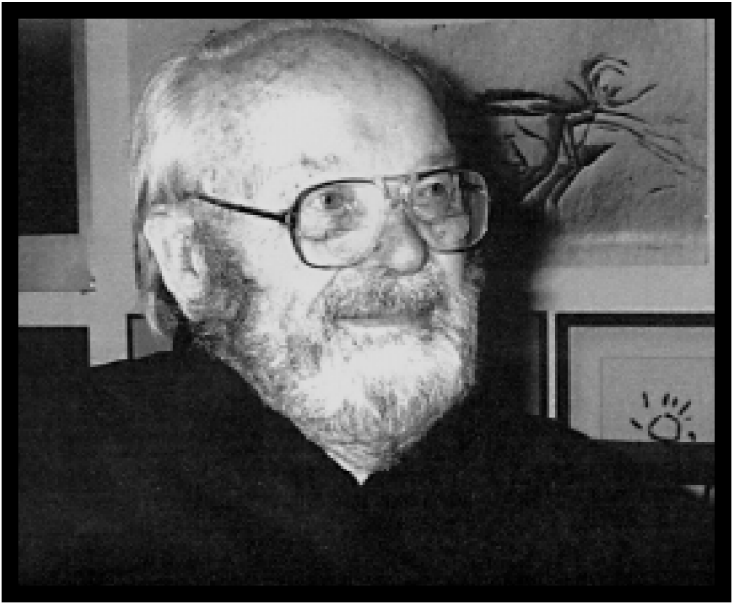
Gimusi 1912 m. Kupiškio rajone ir ištekėjusi 1937 metais, karo audrų ji buvo atskirta nuo vyro, kuris iš pabėgėlių stovyklų atsidūrė Kanadoje. Adelei teko iškentėti stribų kankinimus kvočiant, kur jos vyras, ji buvo priversta slapstytis iki Stalino mirties. Vėliau dirbo kolūkyje ir garsėjo kaip vienos gražiausių sodybų šeimininkė. Nuo vaikystės mėgo piešti, lipdyti iš molio. Tačiau gabumai drožti iš medžio, pasak jos pačios, nebūtų atsiskleidę, jei ne persikėlimas gyventi į Kanadą, kurio atkakliai siekė. Ir ryžtas davė vaisių: 1969 metais, ketvirtį amžiaus nesimačiusi su vyru, ji gavo leidimą išvykti iš Lietuvos. Kanadoje pragyvenusi 23 metus, į nepriklausomybę atkūrusią Lietuvą ji parsivežė apie 400 medžio drožinių.

Birželio 13 dieną iš rašytojo sūnaus Almio pasiekė žinia apie tėvo mirtį birželio 12 naktį prie Atlanto esančiame, sūnaus šeimos gyvenamajame Ocean City, MD, mieste. Liūdna: mūsų žymusis beletristas, jo paties 1978 m. romano pavadinimą menant, jau “Anapus rytojaus”.

Metų našta apie šešetą mtų Vašingtono apylinkėse gyvenantį velionį slėgė beveik visą laiką. Jis buvo dažnas “svečias” ligoninėse, tačiau, neprasdamas nuotaikos, nesiskundė. “O aš pats dar krutu. Nebe taip, kaip anais laikais, bet vis tiek dar nepririštas prie lovos. Ir gerai, kad išmokau rašinėti gulsčias...”, rašė savo paskutiniame laiške, gegužės pabaigoje. Po to laiško dar pasikalbėjome telefonu. Po šio kalbėjimosi jau buvo žinia iš sūnaus.

Jurgiui Jankui rašymas buvo įgimtas, kaip žuviai vanduo. Pas jį atsilankęs, ant rašomojo stalo vis matydavau atverstą sąsiuvinį, gražia rašysena pradėtą puslapį. Apie savo rašymą jis įdomiai pasakodavosi literatūrinėse popietėse, kalbėjo kitomis progomis. Vieną sekmadienį Baltimorėje ir savo bloknotą rodė, iš jo naujutėlį kūrinėlį paskaitė. Kaip šiandieną girdžiu jį, nors ciutuoti negaliu: bloknotą nešiojasi visur: įlipa į lėktuvą, pakyla virš debesų ir taip sau rašo... Ir prieš pat mirtį dar spėjo užbaigti Vokietijos pabėgėlių stovykloje pradėtą romaną, “Pušį”. Anuomet “Pušį” atkarpoje buvo pradėję spausdinti “Žiburiai”, bet emigracijos banga įsibėgėjusį mūsų kultūrinį gyvenimą nutraukė. Pokalbiuose jis vis apie savo “Pušį” užsimindavo, o paskutinio pasikalbėjimo metu pasidžiaugė, kad romaną užbaigė - viso 900

RAŠYTOJAS JURGIS JANKUS 1906-2002

ranka rašytų puslapių! Šiam kūrinui aš dar autoriui ieškojau prisikeliančios Lietuvos laikotarpio duomenų enciklopedijose, Čepėno bei Šapokos, Sruogienės istorijose, nes savo biblioteką jis jau buvo išdalinęs. Gegužės laiške dar paminėjo: “Kai gavau Paties pluoštą informacijos apie I pasaulinio karo galą, sakiau, padėkosiu, kai galėsiu pasitraukti nuo “Pušies”... Tas pluoštas šiek tiek padėjo stipriau atsistoti ant anų laikų žemės.”

Mūsų didysis beletristas gimė 1906 m. Biliūnuose, Kėdainių apskrityje. Iš profesijos, jaunystėje Jankus buvo mokytoju, pedagogu. Pedagogiką bei germanistiką studijavo Vytauto Didžiojo Universitete. Jankaus beletristikos akiratis buvo platus: pasakėlėmis jis pasiekė mažuosius, o pasakojimais, keliomis dramomis bei romanais - suaugusiuosius.

Pradžioje, dešimtmečio darbas mokykloje, spėliočiau,

autoriui davė akstiną rašyti vaikams. Vėlesniuose kūrinuose, kai per antrąjį nepriklausomo gyvenimo dešimtmetį gimusioji karta jau kopė suaugusio skaitytojo laiptais, jis pasireiškė ekspresyviu pasakotoju apie labai realų gyvenimą. Pirmosios apsakos spaudoje pasirodė 1923, o 1938 Jankus debiutavo dviem romanais, “Egzaminai” ir “Be krantų”. Šie du prieškariniai kūriniai, kartu su Vokietijoje premijuota 1948 “Naktim ant morų”, jau 1990 buvo pakartoti Vilniuje. Išeivijos knygų leidybai esant paralyžuotai, dvi paskutinės Jankaus knygųgos taip pat išleistos Lietuvoje: tai “Aukšinis vabaliukas” (1997) ir “Severiukas” (2000). Įskaitant dar šiais metais *Draugo* atkarpoje atspausdintą apsakymą, Jankaus kūryba apima 79 metus!

Čia negalima nepaminti nuo pat pirmojo pasiskaitymo visus sužavėjusią Jankaus

apysaką “Velnio balą”, premijuotą, išverstą į svetimas kalbas ir pabandytą net ekrane. Bent man nesitikėtą posūkį Jankus savo kūryboje atskleidė romane “Anapus rytojaus”, kur labai realioje, pažįstamoje kasdienybėje pradėjo nardyti fantastika. Nepaprastai įdomūs kai kurie jo kūrybos užkulisiai. Štai, “Auksiniam vabaliuke”, pasakose jaunimui - su žmonių, gamtos, stebuklu, visais klasiškais gėrio ir blogio elementais - randame apsakymą “Teisybės varpus”. Per literatūros popietę 1998 m. Vašingtone sužinojome, kad tai vokiečių okupacijos metais kurios iš kart tuometinė cenzūra nepraleido. Ji tik vėliau “prasmuko” okupacinio laikotarpio metraštyje.

Atsirbojęs nuo enciklopedinių duomenų apie skaitytojus palikusį rašytoją, nuo išsamaus V.A. Jonyno straipsnio “Lietuvių egzodo literatūroj” (1992), telkiuosi prie eilinio skaitytojo bendravimo su rašytoju per kūrybinius dešimtmečius. Esu ne kartą savęs klausęs: kodėl Jankaus beletristika man patiko ir tebe patinka, kas joje ypatingo, kad ji mus beveik hipnotizuoja? Spaudą pradėjau skaitinėti būdamas maždaug 10-ties metų amžiaus, Jankaus rašymo karjeros jaunystėje. Jis, kaip pasakotojas, ne tik mane, bet plačiąją visuomenę imponavo ir savo raštais lydėjo per visą gyvenimą. Čia ir išryškėjo visai logiška išvada, kad Jankus - kaip rašytojas - ir mes - skaitytojai, ta antrajame nepriklausomybės dešimtmetyje gimusi karta, augome ir brendome beveik kartu, lygiagrečiai. Pastoviai grožine literatūra besidomintis, joje bręstantis skaitytojas ir pastoviai rašantis rašytojas - tai buvo skaitytojo savotiškas dalyvavimas rašytojo kūrybos procese! Juk skaitytojui yra malonu ir įdomu imti į rankas naują rašytojo knygą, vėliau sekti - ir savuosius įspūdžius

lyginti su kritikų pasisakymais - tuo būdu mūsų kultūrinio kunkuliavimo kvėpuoti. Todėl teigiū, kad esame savo vietą lietuvių literatūroje turinčios, gausios, ilgametės Jankaus kūrybos bendraamžiai ir tuo būdu jo kūrybos dalyviai, nes kiekvienas rašytojas visų pirma juk rašo savo laiko skaitytojams.

Žinia, Jankus išėivijos visuomenei net siūlėsi pastoviai rašyti. Seniai kur tai yra pareiškęs, kad parašys po vieną romaną per metus, bet tokiam užmojui jam reikia 3,000 dol. metinės stipendijos pragyvenimui. Kuris tai išėivijos kultūrininkų jau buvo pradėjęs rinkti pinigus, tačiau tokia stipendija neišsikristalizavo. Kai kurie jo kūriniai užsitęsė, pvz., Vokietijoje pradėta rašyti ir tik prieš pat mirtį 900 psl. ranka rašytų puslapių rankraštyje pabaigta “Pušis”. Gi prieš 10-15 metų išėivijos spaudoje pasirodė visuomenėje kilęs sumanymas išleisti Jankaus raštus. Surinktą tūkstantį (ar kiek daugiau) dolerių, savo paties pasakojimu, rašytojas nukreipė į Lietuvą “Aukšinio vabaliuko” meniniam apipavidalinimui. Ši knyga išėjo tikrai išgražinta, autorius ja džiaugėsi.

Amerikos fabrikuose užsidirbdamas pragyvenimą, Jurgis Jankus buvo netekęs rankos piršto. Mirus žmonai, senatvę leido marčios Danutės globoje Detroitė, o, maždaug, paskutinį penkmetį - sūnaus Almio ir marčios Jeanny šeimoje. Čia ypač pažymėtina svetimtautės, lietuviškai nemokančios Jeanyny globa, dėmesys rašytojo kūrybai, Jankų šeimos genealogijai ir rūpestis ligų varginamo uošvio sveikata. Birželio 12 d. naktį šie rūpesčiai ir, be abejo, ligonio kančios, pasibaigė. Amžiną atilsį Jam! Nors ir savanaudiškai skamba, bet, su didele pagarba kūrybingam, mus literatūroje ugždžiusiam rašytojui, čia sakau: laukiame jo dar spėtos pabaigti “Pušies”.

Antanas Dundžila

ĮVAIRIOS ŽINIOS

SPECIALIOSIOS TARNYBOS NEBEGALĖS VERBUOTI DVASININKŲ

Operatyvinės veiklos subjekto darbuotojai negalės sudaryti bendradarbiavimo susitarimo su asmenimis, kurie privalo išlaikyti išpažinties paslaptį. Šią nuostatą, draudžiančią specialiosioms tarnyboms verbuoti dvasininkus, Seimas, atsižvelgdamas į Lietuvos Prezidento Valdo Adamkaus siūlymą, įrašė į naujosios redakcijos Operatyvinės veiklos įstatymą, praneša ELTA.

Už tai balsavo 71 Seimo narys, prieš buvo 5, susilaikė 5 parlamentarai. Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirmininkas Aloyzas Sakalas apgailestavo, kad Prezidentas nepasiūlė įrašyti į įstatymą ir draudimo verbuoti advokatus, Seimo narius ir teisėjus.

Įvairių frakcijų parlamentarai, pritardami šalies vadovo siūlymui, ragino taip pat nediskriminuoti kitų tikybų dvasininkų, kitų profesijų atstovų, pavyzdžiui, advokatų. Savo pataisą šalies vadovas siūlė “atsižvelgdamas į skaudžią okupacijos metų Bažnyčios patirtį ir būtinybę užtikrinti Bažnyčios ir visuomenės pasitikėjimą Lietuvos valstybės teisėsauga”. Gražindamas šį įstatymą Seimui pakartotinai svarstyti, V.Adamkus buvo pažymėjęs, kad Operatyvinės veiklos įstatyme būtina numatyti papildomas tikėjimo ir sąžinės laisvės, ypač - išpažinties paslapties, garantijas.

Į UNIVERSITETINES STUDIJAS - 16,6 TŪKST. STUDENTŲ

Lietuvos Vyriausybės nutarimu, į universitetines studijas 2002-2003 mokslo metais bus priimta ne daugiau kaip 16,6 tūkst. studentų; į pirmosios pakopos ir vientisas studijas - ne daugiau kaip 11,835 tūkst., į antrosios pakopos - 4,765 tūkst. studentų.

Praėjusiais metais buvo nustatyta, kad 2001-2002 mokslo metais į valstybės finansuojamas vietas bus priimta ne daugiau 18,1 tūkst. studentų (į universitetines studijas). Jei ateinantiems mokslo metams lėšos aukštajam mokslui bus padidintos 15,6 mln. litų, į valstybės finansuojamas vietas būtų galima priimti papildomai 4 tūkst. studentų.

Nustatyta, kad I ar II invalidumo grupę turintys asmenys, kurie atitinka konkurso reikalavimus, tačiau nepateko į valstybinę aukštąją mokyklą, gali būti priimti į papildomas vietas.

“Mirtis ateina ir nieko neklausia, pasiima patį geriausią, patį brangiausią.”

Išėjus amžinybėn

**A. † A.
V. NEMICKIENEL,**

nuoširdžią užuojautą reiškiu jos vyrui
Dr. B. NEMICKUI ir
trims jo sūnums su šeimomis

Henrikas Andruška

RENGINIŲ KALENDORIUS

LIEPOS 13 d., 4 v.v. - kasmetinė “Gijos” gegužinė - kaip visada, Beachland piknikų vietovėje, ant Erie ežero kranto. Kaip ir pernai Jus linksmins akordeonistas Bronius Mūras iš Čikagos.

RUGPJŪČIO 18 d., 4 val. p.p., Clevelando BALFo skyriaus gegužinė, Beachland piknikų vietovėje, ant Erie ežero kranto. Mielai kviečiame visus atsilankyti.

RUGSĖJO 8 d., 11:30 v. ryto Šv. Jurgio parapijos gegužinė parapijos sodyboje.

RUGSĖJO 22 d., Lietuvių dienos metu Teatras “**Žaltvykslė**”: Žemaitės komedija “Trys mylimos” vyks Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Rengia JAV LB Clevelando Apylinkės valdyba.

SPALIO 19-20 dienomis dailininko Rimo Laniausko ir stiklo menininko Jono Degučio meno darbų paroda Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Šeštadienį 6:00 v.v. iki 9:00 (atidarymas 7:00 v.v.) ir sekmadienį 11:00 v.r. iki 2:30 v.p.p. Rengia Korp! Giedra.

LAPKRIČIO 9 d., šeštadienį, “Exultate” choro 20-mečio jubiliejinis koncertas ir banketas.

LAPKRIČIO 17 d., nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. - Šv. Jurgio parapijos rudens šventė.

LAPKRIČIO 23 d., šeštadienį, “Lietuvos Dailės Muziejaus Ansamblio Kanklės” koncertas. Rengia JAV LB Clevelando apylinkės valdyba.

2003 m.

VASARIO 16 d. Nepriklausomybės Šventės Minėjimas Dievo Motinos parapijos auditorijoje.

BALANDŽIO 27 d. Lietuvių Meno Ansamblio “**Dainava**” koncertas Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Rengia JAV LB Clevelando Apylinkės Valdyba.

Sulaukęs 90-ties metų,
birželio15-osios naktį Romoje
mirė iškilus lietuvių dvasininkas
prelatas **Ladas Tulaba**.

LAIŠKAI REDAKCIJAI

“SAULUTES” LABDARA

Sveikiname bendradarbę Indrę Tijūnėlienę, kuriai paskirtas Lietuvos vakų fondo apdovanojimas. Labai džiaugiamės šiuo, dar vienu, jos labdaros darbų įvertinimu. Ji kasdien juos dirba, rūpinasi, organizuoja talkininkes, renka aukas, siunčia siuntinius, lanko Lietuvą. Ji sugeba sutelkti daugelį talkininkų, kurios kartu dirbdamos atlieka didžiulį “Saulutės” šalpos darbą.

Per devynerius savo veiklos metus “Saulutė” sutelkė ir į Lietuvą pasiuntė per milijoną dolerių pinigais ir kelių milijonų dolerių vertės paramą Lietuvos vaikams. “Pasaulio lietuvyje” galime retkarčiais daugiau pasiskaityti apie artimo meile Lietuvos vaikams švieciančios “Saulutės” kasdieninius darbus.

Sveikiname Indrę Tijūnėlienę ir jos benradarbes, dėkodami ir linkėdami toliau skleisti “Saulutės” šilumą.

Vytautas Kamantas

“LAUKŲ DIENA”

Gavome atsiliepimų, susilauksime nemažai svečių. Nors Ambasadorius John Tefft pats negalės atvykti (bus Amerikoje dukters vestuvėse), jo pavaduotojas Bill Downie žada dalyvauti. Iš JAV atsilankys keliolika asmenų, o iš Medellin, Kolumbijos atvyksta ir jaunas trečios generacijos lietuvis Aleksas Eugenijus Kulvietis. Jis atvažiuoja Lietuvon pamatyti savo senelių kraštą ir išmokti lietuviškai, taipgi žada savanoriškai dirbti net du mėnesius Auksučių parodomajame ūkyje.

Norime dar pasakyti kad turime naują svetainę (Website): www.aukfoundation.org

Vytautas J. Šliūpas, P.E.

SPORTAS

Emilija Mekėšaitė, USA Central Zones Long Course Championship Meet, įvykusiame 2001 m. rugpjūčio mėn., kuriame laimėjo II-ą vietą (800 metrų laisvo stiliaus plaukime).

ŠALFASS-GOS DALYVIAI LTO

III-ji Lietuvos Tautinė Olimpiada (LTO) įvyks birželio 27-30 dienomis Lietuvoje. Varžybinė programa apima 25 sporto šakas. Dauguma varžybų vyks Šiauliuose, kur bus ir atidarymas bei uždarymas. Kitose vietovėse vyks plaukimas, vandensvydis ir šaudymas - Vilniuje, irklavimas - Trakuose ir buriavimas - Kaune.

Paskiausiomis žiniomis, iš Š. Amerikos dalyvauti LTO užsiregistravo dalyvauti 4 sportininkai:

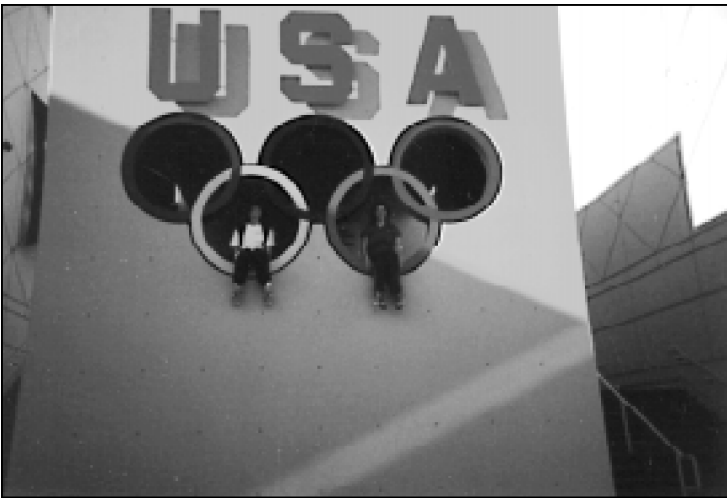
Antanas Šimkevičius (Hamiltono LMŽK “Giedraitis”) skrendančių taikinių šaudyme, Jonas Šostakas (Detroito LSK “Kovas”) skrendančių taikinių ir kulkiniame šaudyme, Emilija Mekešaitė (Clevelando LSK “Žaibas”) - plaukime ir Melisa Mekešaitė (Clevelando LSK “Žaibas”) - plaukime.

A. Šimkevičius ir J. Šostakas yra pasižymėję mūsų šauliai, daugkartiniai ŠALFASS-gos, Baltiečių Sporto Federacijos bei Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynių nugalėtojai ar medalistai.

Emilija Mekešaitė, 14 metų, pasižymėjusi Gilmour Academy ir Lake Erie Silver Dolphins klubo plaukikė, pasiekusi eilę rekordų ne tik mokyklinėse, bet ir lietuvių bei baltiečių varžybose.

Melisa Mekešaitė, 17 metų, Emilijos sesuo, šiais metais užbaigė Hawken High School, kur buvo 4 metus plaukimo komandos narė, kartu dalyvaudama ir Lake Erie Silver Dolphins klubo komandoje.

Algirdas Bielskus

Olympic Training Center-Colorado Springs, Colorado

ĮVAIRENYBĖS

MEŠKERIOTOJO LAIMIKIS - 8.7 KG ŽUVŲ

Nemune ties Bubiais vykusiame Lietuvos meškeriojimo čempionate nugalėtoju tapo gerai sudurtinės meškerės valdymo techniką įvaldęs vilnietis Algirdas Kuzas, sugavęs 8.7 kg žuvų, praneša ELTA.

Nedaug nuo jo atsiliko kėdainietis Audrius Unikas, kurio laimikis - 6.1 kg žuvų. Alytiškiui Zigmantui Kontautui (5.3 kg) atiteko trečioji vieta. Pirmą kartą tokio čempionato varžybose dalyvavę kariai iš Ruklos mokomojo pulko užėmė penktą vietą. Tarp moterų nugalėjo Lina Jackaitytė iš Elektrėnų, sugavusi 3.4 kg žuvų. Tarp komandų nugalėjo Alytaus “Meškerės brolių” sporto klubo pirmoji komanda. Antri buvo kėdainiečiai Marius, Andrius ir Giedrius Unikai, treči - Panevėžio “Žvejo tako” sporto klubo atstovai.

DIRVAI AUKOJO

B.Norkūnas, Dearborn, MI

Žmonos prisiminimui 300

J.Balbatas, Cleveland, OH 50

P.Girnys, England 35

V.Koklys, Hacienda Hts. CA 25

A.Basiulis, Redondo B., CA .. 17

A.Draugelis, Canada 10

A.Kisielius, Sidney, OH 10

D.Liepas, Ft. Collins, CO 10

J.Margevičius, Cleveland, OH . 5

*Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame*

TRUMPIAUSIOS NAKTIES ŠVENTĖ

Vilniuje jau prasideda ilgiausios dienos ir trumpiausios nakties šventės. Jos vyks Naujojoje Vilnioje, kitose sostinės seniūnijose, Neries pakrantėje prie Baltojo tilto, Verkių rūmų parke ir daugelyje kitų vietų, praneša ELTA.

Birželio pabaigoje, saulės gražos metu, kai naktis būna trumpiausia, o augalija klesti, auga, žydi, švenčiama Rasos, Kupolinių, arba Joninių šventė. Visos Europos tautos ją šventė nuo senų senovės, bet nevienodai išsaugojo iki mūsų dienų.

Tikslią vidurvasario šventės datą - birželio 24 dieną - nustatė krikščionybė, suteikdama jai ir globėją - Joną Krikštytoją. Šv. Jono kultas krikščioniškame pasaulyje ypač išplito nuo IV amžiaus. Ir mūsų dienomis Šv. Jono titulo bažnyčiose vyksta dideli Joninių atlidai.

Rasos - archaiškas šios šventės pavadinimas. Rasa - esminė gyvybės apraiška. Kuo didesnė rasa būdavo šventės rytmetį, tuo geresnio derliaus tikėtasi. Sakoma, kad rasa prieš saulei patekant turinti nepaprastą gydomąją galią, kad nusiprausus švenčių ryto rasa, ypač nubraukta nuo rugių, veidas darosi skaistesnis.

Kadangi vasarvidžio metu daugiausia jėgos turi žolynai, o gydomųjų savybių - vaistažolės, nuo seniausių laikų švenčių išvakarėse merginos eina rinkti žolynų - kupoliauti. Dėl to kai kur Rasos šventė buvo vadinama Kupolinėmis.

Pilėnų tunto broliai skautų iškyloje Metroparko giraitėje šių metų gegužę. G. Juškėno nuotr.

Naujas pretendentas į
Prezidentus
nusiteikęs pergalei

Vilnius, birželio 19 d. (ELTA). Atėjo laikas, kad specialistai, o ne mėgėjai valdytų valstybę, teigia kandidatu į Lietuvos Prezidentus pasiskelbęs 44 metų teisininkas bei verslininkas Juozas Petraitis. Australijoje lietuvių išeivių šeimoje gimusio ir jau 14 metų Lietuvoje gyvenančio teisininko kol kas oficialiai neremia nė viena politinė partija. Dalyvauti Prezidento rinkimuose J.Petraitį paskatino įvairia veikla užsiimančių žmonių iniciatyvinė grupė.

“Žmonės mane įtikino, kad iš dabartinių galimų kandidatų į Prezidentus nėra už ką balsuoti. Tai politikai, kurie jau turėjo progą pasirodyti. Kadangi kitų kandidatų neatsirado, nusprendžiau paskelbti apie kandidatavimą jau dabar, nes vėliau gali būti per vėlu”,

- teigė trečiadienį surengtoje spaudos konferencijoje J.Petraitis. Kitų pasiskelbusių kandidatais į šalies Prezidentus, kurie užėmė arba tebeužima aukštas valstybines pareigas, J.Petraitis nelaiko savo konkurentais, kadangi jie jau turėjo realią galimybę “imtis žygių pažaboti patį negatyviausią reiškinį, stabdantį Lietuvos progresą - korupciją”. Tačiau, anot J.Petraičio, to nepadarė.

ELTA primena, kad apie ketinimus dalyvauti Prezidento rinkimuose patys arba partijų iškelti jau yra pareiškę Krikščionių demokratų vadovas Kazys Bobelis, Lietuvos liberalų demokratų vadas Rolandas Paksas, Centro sąjungos vadovas Kęstutis Glaveckas, Konservatorių partijos vicepirmininkas Andrius Kubilius, Vals tiečių ir Naujosios demokratijos partijų sąjungos pirmininkė Kazimiera Prunskienė, Liberalų sąjungos vadas Eunes vėliau gali būti per vėlu”,

genijus Gentvilas bei liberalas Algimantas Matulevičius.

Prezidentas Valdas Adamkus ir Premjeras Algirdas Brazauskas, realiausius šansus laimėti turintys politikai, apie savo ketinimus dar nėra viešai pareiškę. Jie tai atidėlioja vėlesniam laikui, greičiausiai rudenii.

Valdininkai nuo šiol
turės būti “geručiai”

Lietuvos Vyriausybės posėdyje palaiminęs Valstybės tarnautojų etikos taisykles, kurios įsigalios nuo liepos 1 dienos, Premjeras palinkėjo visiems valdininkams nuo šiol jomis vadovautis. “Labai jau gražiai viskas skamba - turite būti visi geručiai ir tarnauti”, - taip Algirdas Brazauskas komentavo parengtus etikos principus valdininkams. Ir čia pat, svarstant projektą, Premjerui užkliuvo valdininkų netaupumas. “Pateikta krūva popierių, kuriuose po tris eilutes prirašyta “pasiūlymų neturime”. Taigi sudėkime visus į vieną lapą. Negi

mes tiek daug popieriaus turim? Pažiūrėkime, kiek šioje krūvoje popierių po vieną eilutę. Kam gi šitokio atskirų žinybų derinimo reikia - derinimų suvestinė galėtų būti”, - priekaištavo kanceliarijų darbuotojams A.Brazauskas.

Valstybės tarnautojų etikos taisyklės numato, kad vykdydamas savo pareigas valstybės tarnautojas privalės laikytis aštuonių pagrindinių etikos principų - pagarbos žmogui ir valstybei, teisingumo, nesavanaudiškumo, padorumo, nešališkumo, atsakomybės, viešumo bei pavyzdingumo.

Taisyklėse numatyta, kad valstybės tarnautojas turi būti nepaperkamas, nepriimti dovanų, pinigų ar paslaugų, išskirtinių lengvatų ir nuolaidų tiek iš asmenų, tiek iš organizacijų. Nesinaudoti valstybės nuosavybe ne tarnybinei veiklai. Nesinaudoti kitų žmonių klaidomis ar nežinojimu. Pripažinti savo klaidas ir jas taisyti. Būti mandagus, malonus, tvarkingas.

Palangoje galima
apkursti

Dvi dienas Palangos reabilitacijos ligoninės salėje vyko seminaras “Triukšmo įtaka sveikatai”. Jo rengėjai - Pasaulio sveikatos organizacijos Europos regiono biuras, Klaipėdos universiteto Sveikatos mokslų fakultetas, Palangos savivaldybė ir Valstybinis visuomenės sveikatos centras.

Palanga, kaip informavo Eltą Valstybinio visuomenės sveikatos centro direktorius Erikas Mačiūnas, šios tematikos seminarui pasirinkta dėl to, kad mūsų pajūrio kurortas garsėja ne tik nuostabia gamtine aplinka, bet ir popmuzikos ansamblių keliu triukšmu, sklindančiu iš vasaros lauko kavinių ir barų. Vasaros sezono metu ekvivalentinis triukšmo lygis Palangoje svyruoja nuo 59 iki 86 decibelų. O juk yra žinoma, kad didesnis kaip 80 decibelų triukšmas sukelia klausos nuovargį, o per ilgesnį žmogus gali ir visai apkursti.

P.S. TIRE Inc.
Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts,
Mufflers, lube oil and Filter
• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN
Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm
Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.
Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

**William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt**

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama.
teikianti jaukią atmosferą rūdiesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

**EXPERTS ON TRAVEL
TO EAST EUROPE**

passports - visas - prepaid tickets

**SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS**

“LEADERS IN LOW COST TRAVEL”

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION

**SAVI PAS SAVUS
KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ**

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :
Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.
Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.
Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.
Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$100,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)